

Na wileńskich nekropoliach rusza społeczna akcja porządkowa »2

Ukraina uderza w głąb Rosji »18

Ceny szybują w górę i to nie koniec »19

Zakaz przelotu dla Fico. Pavilionis: USA nie lubią nieudaczników »28-29

Hołd dla żołnierzy niezłomnych.

Ponad 800 uczestników biegu „Tropem Wilczym”

Fot. Marian Paluszkievicz

18 kwietnia Park Zakret w Wilnie ponownie stał się miejscem pamięci i sportowej rywalizacji. Po raz dwunasty odbył się Bieg Pamięci Żołnierzy Wyklętych „Tropem Wilczym”, który zgromadził rekordową liczbę ponad 800 uczestników. „KW” też był na Zakrecie, przyglądając się motywacji uczestników wydarzenia. »6-7

Nowa inicjatywa w Wilnie: Klub Języka Polskiego »14-15

ISSN 1392-0405

Cz. Okińczyc: Litwa sprzecznna z własną konstytucją »16-17

**KURIER
WILEŃSKI**

Ukazuje się
od 1 lipca 1953 r.

Birynių g. 4a,
LT-02121 Vilnius,
Lietuvos Respublika,
tel. +370 526 084 44

Redaktor naczelny:
Robert Mickiewicz
(redaktor@kurierwileński.lt)

Zastępcy red. nac.:
Brygita Łapszewicz
(b.lapszewicz@kurierwileński.lt)
Apolinary Klonowski
(ds. online)
(a.klonowski@kurierwileński.lt)

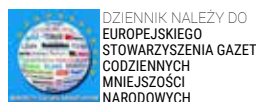
Dziennikarze:
Honorata Adamowicz,
Justyna Giedrojc,
Rajmund Klonowski,
Antoni Radczenko,
Marian Paluszkiwicz
– fotoreporter.

Dział Promocji i Kolportażu:
Andrzej Podworski
– prenumerata
(tel. +370 685 040 84,
kolport@kurierwileński.lt)
i reklama
(tel. +370 5 260 84 44,
reklama@kurierwileński.lt).

Dział Online:
Janina Jarosz,
Jolanta Balkiewicz,
Apolinary Klonowski.

Skład i łamanie: Halina Taukin
Wydawca: VšĮ „Kurier Wileński”
Druk: VšĮ „Vilnijos žodis”
Nakład: 1400 egz.

Materiałów niezamówionych redakcja nie zwraca. Redakcja zastrzega sobie prawo do skracania i adiacji tekstów. Za treść ogłoszeń redakcja nie odpowiada. Opinie Czytelników zawarte w ich listach nie zawsze są zbieżne z opinią redakcji.

Zadanie współfinansowane ze środków Kancelarii Senatu w ramach sprawowania opieki Senatu Rzeczypospolitej Polskiej nad Polonią i Polakami za granicą w 2026 roku.

Publikacje wyrażają jedynie poglądy autorów i nie mogą być utożsamiane z oficjalnym stanowiskiem Ministerstwa Spraw Zagranicznych RP ani Fundacji „Pomoc Polakom na Wschodzie” im. Jana Olszewskiego.

„Zróbmy to razem”: na nekropoliach w Wilnie rusza społeczna akcja porządkowa

Justyna Giedrojc

Społeczny Komitet Opieki nad Starą Rossą (SKOnSR) zaprasza na 6. edycję akcji porządkowej „Zróbmy to razem” na zabytkowych cmentarzach Wilna. Najbliższą akcją na Cmentarzu na Nowej Rossie organizatorzy zaplanowali już na tę sobotę, 25 kwietnia.

Sprzątanie zabytkowych nekropoli stało się wieloletnią tradycją. W tej społecznej inicjatywie uczestniczą uczniowie, harcerze, studenci, przedstawiciele organizacji społecznych, dyplomaci, samorządowcy oraz mieszkańcy.

Wielkie sprzątanie cmentarzy odbywa się dwa razy do roku — jesienią i wiosną. Celem jest uporządkowanie tych ważnych miejsc pamięci po przerwie zimowej. Podczas wiosennych porządków zaplanowano zgrabienie zeszłorocznych liści oraz przycięcie krzewów.

Organizatorzy inicjatywy zaznaczają, że wspólne działania na rzecz porządkowania zabytkowych cmentarzy są wyrazem szacunku dla historii i pamięci mieszkańców Wilna oraz przykładem partnerskiej współpracy między instytucjami i społecznością lokalną.

Najbliższą akcją zaplanowano już na 25 kwietnia na Cmentarzu na Nowej Rossie. Spotkanie na parkingu przy cmentarzu o godz. 10:30. To, czy wiosenne sprzątanie się odbędzie, zależy głównie od warunków pogodowych.

— Mamy nadzieję, że pogoda nam dopisze. W każdym razie przedstawiciele Komitetu przybędą na miejsce zbiórki, ale wiadomo, że przy złych warunkach pogodowych prace na terenie cmentarza są raczej niemożliwe — nekropolia na Rossie po-

łożona jest na zboczach, więc kiedy pada deszcz jest ślisko i niebezpiecznie — mówi „Kurierowi Wileńskiemu” Dariusz Żybert, prezes SKOnSR.

Organizatorzy zapewniają worki i rękawice jednorazowe jak też określoną liczbę sekatorów.

— Ale jeżeli przyjdzie dużo ludzi, niektórych narzędzi może zabraknąć, dlatego zachęcamy wszystkich, kto ma możliwość do przyniesienia narzędzi z domu. Prosimy, o ile to możliwe, o zabranie ze sobą sekatorów, pił ręcznych lub spalinowych, rękawic roboczych, worki na odpady. Zapraszamy wszystkich chętnych, będziemy niezmiernie wdzięczni za udział — podkreśla rozmówca.

Dodaje, że młodzież szkolna może otrzymać zaświadczenia w sprawie godzin społecznych. Należy podać szkołę, imię i nazwisko ucznia, klasę, w której akcji (akcjach) uczeń uczestniczył, dzień oraz przesłać zdjęcie (dowód). Informację należy wysłać pocztą elektroniczną na adres: rossa.wilno@gmail.com

W tym roku SKOnSR organizuje trzy wiosenne akcje odkrzaczania.

— Zapraszamy do udziału wszystkich Wilnian. Ale np. uczniowie mogą także zebrać się na sprzątanie cmenta-

rzy nie tylko w ramach akcji Komitetu. Wówczas należy skontaktować się z administracją nekropoli. Tam wskażą obszary, które wymagają sprzątnięcia i zakres prac, jaki należałoby najpilniej wykonać. Administracja informuje wówczas nas o tym, a my wystawiamy zaświadczenie o przepracowanych godzinach społecznych — informuje Dariusz Żybert.

Tegoroczna, wiosenna akcja sprzątnięcia, obejmie Cmentarz Bernardyński oraz Starą i Nową Rossę.

— W przyszłości rozważymy rozszerzenie tej inicjatywy społecznej na inne nekropole, takie jak np. Cmentarz św. Piotra i Pawła, gdzie również jest wiele do zrobienia — zauważa prezes SKOnSR.

Kolejne akcje porządkowe odbędą się w sobotę, 9 maja na Cmentarzu Bernardyńskim (spotkanie przy głównym wejściu na cmentarz o godz. 10:30) oraz 23 maja (sobota) na Cmentarzu na Starej Rossie. Spotkanie przy głównym wejściu na cmentarz o godz. 10:30.

W razie niekorzystnych warunków atmosferycznych Komitet zastrzega sobie prawo do przesunięcia terminu akcji. O ewentualnych zmianach organizatorzy poinformują z wyprzedzeniem. ■

Najbliższą akcją „Zróbmy to razem” zaplanowano już na 25 kwietnia na Cmentarzu na Nowej Rossie Fot. M. P.

■ Rys. Władysław Mickiewicz

Apel o przekazanie 1,2 proc. podatku dla redakcji „Kuriera Wileńskiego”

Podobnie jak w ubiegłych latach, każdy z nas, kto płaci podatek od dochodu (od wynagrodzenia, działalności gospodarczej lub innej), może przekazać dla organizacji (w tym przypadku dla redakcji „Kuriera Wileńskiego”) 1,2 proc. od wpłaconego w 2025 r. do Państwowej Inspekcji Podatkowej (VMI) podatku dochodowego. Czytelnika nic to nie kosztuje, a dla polskiej gazety na Litwie to wielka pomoc.

Dlaczego warto przekazać „Kurierowi Wileńskiemu” 1,2 proc. od podatku? Żeby na Litwie mogła istnieć i się rozwijać polska gazeta. Twoja pomoc, Czytelniku, będzie znacznym wsparciem naszych skromnych redakcyjnych sił.

Według danych VMI w kraju jest około 950 tys. osób, które są zobowiązane do złożenia deklaracji podatkowych za miniony rok. Są to osoby uzyskujące dochody związane z zatrudnieniem, pragnące odzyskać podatek dochodowy, prowadzące indywidualną działalność gospodarczą, podatnicy, którzy sprzedali samochód po upływie mniej niż trzech lat od momentu kupna, podatnicy, którzy sprzedali nieruchomości w ciągu mniej niż dziesięciu lat od nabycia.

Jak można wesprzeć „Kuriera Wileńskiego”? Wystarczy do 4 maja 2026 r. złożyć elektronicznie wniosek FR0512. Możemy go przekazać za pośrednictwem EDS (Elektroninio deklaravimo sistema) po wej-

ściu na stronie <https://deklaravimas.vmi.lt>. Wykonujemy następujące kroki:

Wybieramy: Deklaravimas

Klikamy: Pildyti prašymą
Wypełniamy formularz wg instrukcji.

UWAGA: wniosek złożony po 4 maja br. nie będzie rozpatrywany. Zostanie on także odrzucony, jeżeli w terminie przed 4 maja br. nie złożymy deklaracji podatkowej GPM311 za 2025 rok. Wszelkie dodatkowe informacje dotyczące składania deklaracji FR0512 można uzyskać na stronie internetowej www.vmi.lt lub telefonicznie pod nr tel. 1882.

Aby wypełnić wniosek FR0512 należy wpisać kod identyfikacyjny naszej redakcji (lit. įmonės kodas): **VŠĮ „Vilnijos žodis” 125247657.** ■

Imieniny

21 kwietnia

Aleksandra, Anzelma, Apollona, Apoloniusza, Bartłomieja, Bartosza, Drogomiła, Feliksa, Konrada, Romana

22 kwietnia

Agapita, Aitala, Gai, Kai, Leona, Leonida, Lucjusza, Łukasz, Sotera, Teodora, Wanesy, Wirginiusza

Cytat dnia

„Przedsięwzięcie jest tak rozległe, że nikt nie jest w stanie określić końcowych kosztów. Wszystkie środki, które pojawią się w budżecie państwa, w nadchodzących latach, zostaną przeznaczone na obronność” — powiedział lotewski poseł Harijs Rokpelnis, szef parlamentarnej frakcji Zielonych i Związku Chłopów (ZZS), partii w rządowej koalicji premier Łotwy Eviki Siliny. Według posła ukończenie tej inwestycji do 2030 r. jest nierealne.

Liczba dnia 11 proc.

— o tyle skoczyły ceny gazu w Europie w poniedziałek po przedłużającym się zamknięciu Cieśniny Ormuz — kluczowego szlaku dla dostaw ropy i gazu do krajów na świecie.

Serdecznie ubolewamy z powodu raptownej śmierci prezesa Oddziału ZPL LAUDA

Władysława Gosztowta

Wyrażamy serdeczne współczucia **Rodzinie i Bliskim**

Rodacy z Laudy

Rejon wileński aktywizuje seniorów: nowe przestrzenie dla samorealizacji i więzi

Samorząd Rejonu Wileńskiego rozpoczyna ukierunkowaną inicjatywę mającą na celu zwiększenie zaangażowania osób starszych. Z inicjatywy mera rejonu wileńskiego Roberta Duchniewicza dąży się do tego, aby rejon stał się nie tylko wygodnym miejscem do życia, lecz także przestrzenią, w której seniorzy znajdują nowe możliwości nauki, nawiązywania relacji i aktywnego udziału w życiu społeczności.

Według kierownika samorządu, rozwijający się rejon powinien zapewniać wysoką jakość czasu wolnego wszystkim grupom mieszkańców, a starość nie powinna stawać się przyczyną wykluczenia społecznego.

„Chcemy nie tylko oferować seniorom nowe zajęcia, ale także wspierać dialog międzypokoleniowy, aby młodzież i starsi uczyli się od siebie nawzajem. Naszym celem jest, aby ten etap życia stał się czasem nowych możliwości, odkryć i wartościowych relacji, a nie był utożsamiany z samotnością” – mówi mer rejonu wileńskiego Robert Duchniewicz.

W planach samorządu znajduje się szeroka sieć działań obejmujących zdrowie, kulturę, edukację i sferę społeczną. Dyrektor Administracji Samorządu, Vytautas Vansavičius, podkreśla, że mimo już istniejących inicjatyw część seniorów wciąż pozostaje w domach.

„W rejonie wileńskim mamy wielu seniorów, jednak duża część z nich rzadko wychodzi z domu i nie uczestniczy w życiu społecznym. Chociaż samorząd już teraz oferuje wiele ciekawych zajęć i możliwości, widzimy potrzebę skoncentrowania działań właśnie nad tym obszarem, aby każdy senior – niezależnie od miejsca zamieszkania – wiedział o dostępnych możliwościach i chętnie z nich korzystał” – mówi V. Vansavičius.

TROSKA O ZDROWIE FIZYCZNE I EMOCJONALNE

Priorytetem pozostaje zdrowie. Biuro Zdrowia Publicznego Rejonu Wileńskiego realizuje już różne inicjatywy – od programu „Recep-

Przedstawiciele samorządu oraz seniorzy podczas jednego ze spotkań edukacyjnych Fot. vrsa.lt

ty społecznej”, który przeciwdziała samotności, po różnorodne zajęcia twórcze i edukacyjne. Planowane są także nowe działania prozdrowotne oraz zajęcia ruchowe we wszystkich gminach, dostosowane do potrzeb osób starszych.

KULTURA JAKO PRZESTRZEŃ SPOTKAŃ

Institucje kultury i biblioteki mają stać się nie tylko miejscami wydarzeń, ale także centrami przyciągającymi seniorów i zachęcającymi ich do aktywności społecznej. Planuje się, że zaoferują one seniorom znacznie więcej niż tradycyjne koncerty czy występy. Byłyby organizowane programy edukacyjne sprzyjające nauce i samorealizacji, kluby dyskusyjne czy nieformalne spotkania, które pomogą nawiązać nowe znajomości i zmniejszyć wykluczenie.

W obszarze edukacji aktywniej będą rozwijane działania uniwersytetu trzeciego wieku, organizowane będą różnorodne wykłady, dostosowane do zainteresowań osób starszych. Jednocześnie dąży się do tego, aby takie spotkania stały się przestrzenią, w której seniorzy będą mogli w prosty i zrozumiały sposób dowiedzieć się o dostępnych dla nich usługach socjalnych, wsparciu, procedurach ustalania poziomu uczestnictwa i innych istotnych informacjach.

DLIALOG POKOLENIOWY: PRZYKŁAD SUKCESU W NIEMENCZYNIE

Udanym przykładem stała się inicjatywa społeczna „Bądźmy razem”, zainicjowana w tym roku przez Centrum Kultury w Niemenczynie. Jest to cykl spotkań dla seniorów i ich wnuków, podczas których przedstawiciele różnych pokoleń dzielą się doświadczeniami, poznają się i aktywnie spędzają czas, uczestnicząc w zajęciach kulturalnych, edukacyjnych i twórczych. 10 kwietnia odbyło się drugie spotkanie z tego cyklu, poświęcone zdrowemu stylowi życia – poprowadziła je przedstawicielka Biura Zdrowia Publicznego Rejonu Wileńskiego.

Samorząd podkreśla, że jednym z najważniejszych zadań jest zapewnienie równomiernego rozłożenia usług na terenie całego rejonu. Celem jest zapewnienie łatwego dostępu do zajęć dla każdego mieszkańca, a codzienność seniorów rejonu wileńskiego stała się bardziej aktywna, jasna i treściwa.

Mieszkańcy rejonu wileńskiego, którzy chcą włączyć się w trwające działania, zapraszani są do śledzenia aktualności swoich gmin, Centrum Kultury w Rudominie oraz nowości samorządowych w mediach społecznościowych i na stronach internetowych. ■

Stronę przygotowano
na podstawie informacji
Samorządu Rejonu Wileńskiego

FINANSE Zyski banków wzrosły do 1,1 mld euro

Zysk banków działających na Litwie wyniósł w zeszłym roku 1,063 mld euro — o 4,2 proc. więcej niż w 2024 r. (1,02 mld euro), jak podaje Bank Litwy (LB) na podstawie danych nieaudytowanych. Według LB 16 banków i oddziałów banków zagranicznych osiągnęło zysk, a trzy odnotowały straty. Te ostatnie poniosły łącznie stratę w wysokości 6 mln euro. Według LB o zyskach sektora zdecydował wzrost gospodarczy, wzrost aktywów banków oraz aktywna ekspansja grupy Revolut w UE. Grupa ta, w porównaniu z rokiem 2024, osiągnęła prawie 2,1-krotny wzrost zysków. Łączny zysk pozostałych trzech największych banków — Swedbank, SEB i Artea — spadł w 2025 r. o 10,3 proc. do 683,7 mln euro.

WILNO 45 tys. euro na badania historyczne

W tym roku stolica przeznaczy do 45 tys. euro na badania nad historią miasta. Osoby ubiegające się o dofinansowanie będą mogły wybierać spośród 26 tematów. Stypendium będzie można uzyskać na badania dotyczące m.in.: dzielnic i ulic stolicy, narodów, kobiet, instytucji władzy, budynków, turystyki, placówek edukacyjnych i medycznych, targowisk oraz historii żywności. O finansowanie mogą się również ubiegać osoby badające historię Wilna z czasów Wielkiego Księstwa Litewskiego i Sajudisu oraz zaginione obiekty ruchomego dziedzictwa kulturowego miasta. Wśród tematów znajdują się również: społeczności wcześniejszej, nowożytnej historii Wilna, stolica w czasie oblężeń, okupacji i powstań, okresie międzywojennym, a także między innymi nocne życie stolicy i wody miejskie, tradycja mecenatu artystycznego, ratownicy Żydów, narracje historyczne i kulturowe, pałace arystokratów i

szlachty, kolumbarium Bernardynów, historia rynku sztuki. Najwyższa możliwa kwota stypendium na jedno badanie wynosi 10 tys. euro.

WATYKAN Papież o „sporze” z Trumpem

W sobotę 18 kwietnia papież Leon XIV wyraził ubolewanie, że jego uwagi zostały odebrane jako odpowiedź na krytykę prezydenta Donalda Trumpa, podkreślając, że nie ma żadnego interesu w sporze z przywódcą USA. Jako przykład Leon XIV podał dziennikarzom przemówienie wygłoszone w czwartek w Kamerunie, podczas drugiego etapu podróży po Afryce, dotyczące tyranów niszczących świat. „Te uwagi zostały napisane na długo przed komentarzem Trumpa na mój temat i głoszoną przede mną wiadomość o pokoju” — powiedział. „A jednak zostało to odebrane tak, jakbym próbował wszcząć nową kłótnię z prezydentem, a to mnie w ogóle nie interesuje” — stwierdził Leon XIV.

NATURA Mniej lasów świerkowych, a rozrastają się brzozy

W ostatnim czasie w Litwie co roku na obszarze około 8,3 tys. hektarów sady się ok. 31,3 mln sadzonek w ramach odtwarzania wyciętych drzewostanów — poinformowała w poniedziałek 20 kwietnia Państwowa Służba Leśna. Według służby, w ciągu ostatnich 18 lat zasadniczo zmieniła się struktura odtwarzanych drzewostanów — prawie dwukrotnie, z 79 do 42 proc., zmniejszyła się część wrażliwych na uszkodzenia

lasów świerkowych. Tymczasem powierzchnia lasów brzozowych wzrosła z 0,3 do 11,5 proc.

SONDAŻ Mieszkańcy o sposobach na wzrost liczby urodzeń

Pięciu na dziesięciu mieszkańców uważa, że niższe podatki dla rodziców wychowujących dzieci zachęciłyby rodziny do posiadania większej liczby potomstwa — wynika z badania opinii publicznej przeprowadzonego przez Baltijos tyrimai na zlecenie LRT. Po 17 proc. ankieterów wskazało, że wskaźnik urodzeń poprawiłyby wyższe zasiłki rodzicielskie oraz hojne dodatki na dziecko. Jednocześnie, co dziesiąty respondent wybrał opcję, że należy stworzyć bardziej elastyczne warunki łączenia pracy z wychowywaniem dzieci, a 8 proc. — wydłużyć urlop macierzyński i ojcowski. Po 3 proc. wskazało na większą dostępność przedszkoli i refundację usług opiekunek.

SZKOLENIA Cudzoziemcy chcą uczyć się litewskiego

W ciągu pierwszych kilku tygodni 870 cudzoziemców mieszkających w Wilnie zapisało się na kursy języka litewskiego. Samorząd Miasta Wilna poinformował o oferowanych kursach 2 kwietnia. Kursy te poprowadzi ponad 20 nauczycieli z 15 wileńskich szkół, którzy przyłączyli się do inicjatywy prowadzenia lekcji indywidualnych. Pod koniec kwietnia rozpocznie się rejestracja na bezpłatne kursy zdalne, a w czerwcu ogłoszony zostanie drugi etap rejestracji na bezpłatne kursy na Uniwersytecie Witolda Wielkiego. Według władz miejskich na początku roku chęć nauki wyraziło ponad 6 tys. cudzoziemców mieszkających w Wilnie, dlatego oczekuje się, że zainteresowanie nie spadnie.

Str. opr. Alicja Klonowska na podst. BNS, mat. pras., inf. wł.; Fot. EPA-ELTA alicja.klonowska@kurierwilenski.lt

Wileński hołd dla żołnierzy niezłomnych

Honorata Adamowicz

18 kwietnia Park Zakret w Wilnie ponownie stał się miejscem pamięci i sportowej rywalizacji. Po raz dwunasty odbył się Bieg Pamięci Żołnierzy Wyklętych „Tropem Wilczym”, który zgromadził rekordową liczbę ponad 800 uczestników. „KW” też był na Zakrecie, przyglądając się motywacji uczestników wydarzenia.

PAMIĘĆ I EMOCJE

— Biorę udział, aby oddać hołd tym, którzy polegli. To dla mnie bardzo ważne, żeby w taki sposób okazać pamięć i szacunek wobec ludzi, którzy walczyli o wolność. Podczas biegu czuję niezwykłą atmosferę. Czuję się naprawdę podniosłe, serce mi się pali. Chcę, aby młodzież pamiętała o naszej historii i rozumiała, jak wiele zawdzięczamy poprzednim pokoleniom. Mam nadzieję, że z każdym rokiem coraz więcej młodych ludzi będzie brało udział w tym wydarzeniu, bo to nie tylko bieg, ale też ważna lekcja patriotyzmu. Dla mnie to już drugi raz, kiedy uczestniczę w „Tropem Wilczym”, i na pewno nie ostatni — powiedziała w rozmowie z „Kurierem Wileńskim” Eliana z Gimnazjum im. Szymona Konarskiego.

TRADYCJA I RODZINNE BIEGANIE

Kolejny uczestnik biegu, Witalij podkreśla, że udział w biegu stał się dla niego czymś więcej niż jednorazowym wydarzeniem — to już wieloletnia tradycja, do której chętnie wraca. Jak wspomina, brał udział w biegu cztery razy, później miał dłuższą przerwę, ale w tym roku postanowił ponownie stanąć na starcie.

— Dla mnie to już tradycja. Zawsze towarzyszą temu duże emocje i poczucie, że robi się coś ważnego. W tym roku bierzemy udział całą rodziną: żona i córka pobiegną dystans 5 kilometrów, a ja spróbuję swoich sił na 20 kilometrach. Na co dzień biegam, więc myślę, że dam radę, choć 20 km to już konkretny dystans i wymaga przygotowania. Najważniejsze jednak jest dla mnie to, żeby być tutaj, wziąć udział — powiedział nam Witalij, rozgrzewając się przed startem.

Wśród uczestników był również konsul generalny RP w Wilnie, Dariusz Wiśniewski

Tymczasem Agata przyszła na wydarzenie wraz ze swoją 4-letnią córką. Sama nie zwiędła udziału w biegu, jednak zdecydowała się pojawić, aby wesprzeć i podtrzymać na duchu tych, którzy stanęli na starcie.

— To bardzo ważne wydarzenie. Przyszedłam tutaj, żeby chociaż w ten sposób okazać wsparcie i być częścią tej atmosfery. Mam nadzieję, że kiedy córka podrośnie, pobiegniemy już razem. Chcę, aby moje dziecko w przyszłości rozumiało znaczenie pamięci — powiedziała Agata.

BIEGŁ TEŻ KONSUL RP

Wśród uczestników był również konsul generalny RP w Wilnie, Dariusz Wiśniewski, który nie tylko oficjalnie powitał zebranych, ale także dołączył do biegaczy, podkreślając swoją obecnością osobiste zaangażowanie w upamiętnienie Żołnierzy Wyklętych.

„Dla mnie już wszyscy jesteście zwycięzcami. Nie ma znaczenia, kto przebiegnie pierwszy, kto przybiegnie trzeci — wszyscy jesteście zwycięzcami tego biegu.

7.>>

W wydarzeniu wzięła udział liczna grupa młodzieży, która aktywnie dołączyła do biegu i uczczenia pamięci Żołnierzy Wyklętych

6.>>

Ja też mam zamiar przebiec 5 km, mam nadzieję, że nie przybiegnę ostatni. Wszyscy wiemy, kogo upamiętnia ten bieg żołnierzy niezłomnych, a także tutaj, na Wileńszczyźnie, »Leśnych Braci« — powiedział konsul.

SPORT I PAMIĘĆ NA RÓŻNYCH DYSTANSACH

Najbardziej wytrwali uczestnicy zmierzali się z dystansem półmaratonu, natomiast pozostali jak co roku mogli wybierać spośród tras o długości: 1 963 m, 5 km oraz 10 km.

Trasa licząca 1963 m, symbolizuje pamięć żołnierzy, dla których wojna nie skończyła się w 1945 roku — tych, którzy nie chcieli i nie potrafili pogodzić się z narzuconym ustrojem państwa i sowiecką dominacją kontynuując walkę mimo trudnej sytuacji politycznej. Ostatni »Niezłomny« Józef Franczak »Laluś« został zastrzelony w obławie jesienią 1963 r.

Idea biegu »Tropem Wilczym« została zapoczątkowana w 2013 r. z inicjatywy Fundacji Wolność

Najbardziej wytrwali uczestnicy zmierzali się z dystansem półmaratonu, pozostali zaś mogli wybierać spośród tras o długości 1963 m, 5 km oraz 10 km.

i Demokracja działającej w Polsce. Pierwsza edycja wydarzenia zgromadziła 50 uczestników, jednak z czasem przedsięwzięcie zaczęło dynamicznie się rozwijać i zyskiwać coraz większy zasięg. W 2020 r. biegi organizowano już w ponad 300 miastach w Polsce oraz poza jej granicami. Obecnie wydarzenia upamiętniające Żoł-

nierzy Niezłomnych odbywają się również za granicą, między innymi w: Chicago, Londynie, Nowym Jorku i Wiedniu.

***

W Wilnie organizatorami biegu są Ambasada RP w Wilnie, polska młodzież w Litwie oraz stowarzyszenie Sporto renginiai.

Fot. Marian Paluszkiwicz

■ XII Bieg Pamięci Żołnierzy Wyklętych »Tropem Wilczym« zgromadził rekordową liczbę ponad 800 uczestników

Od stolicy po regiony: coraz więcej mieszkańców traktuje renowację bloków priorytetowo

Zakończony nabór wniosków dotyczących modernizacji bloków wielomieszkaniowych przyniósł nie tylko rekordową liczbę zgłoszeń, ale także wyraźną zmianę geograficzną — renowacja nabiera tempa w całym kraju. W ciągu ponad półtora roku Agencja Zarządzania Projektami Środowiskowymi (APVA) otrzymała ponad 850 wniosków o wartości prawie 267 mln euro. To najlepszy wynik osiągnięty do tej pory.

OD DUŻYCH MIAST PO MNIEJSZE SAMORZĄDY

Szacuje się, że po zrealizowaniu projektów renowacji bloków wielomieszkaniowych, które otrzymały wsparcie państwowe, odnowionych zostanie prawie 1,5 mln m² powierzchni bloków wielomieszkaniowych. Najwięcej wniosków nadal pochodzi z Wilna (166) i Kowna (110), jednak coraz wyraźniejsza inicjatywa właścicieli mieszkań odnotowywana jest również w innych miastach.

W Kłajpedzie złożono 39 wniosków, w Telszach — 30, w Poniewieżu — 29, w Wilkomierzu (Ukmergė) i Kiejdanach — po 28. Tempo renowacji widać również w innych regionach — w Olicie wnioski złożyli mieszkańcy 15 bloków wielomieszkaniowych, w Taurogach — również 15, w Ucianie — 13, a w Mariampolu — 11.

Aušra Bartkevičienė, kierowniczka działu projektów modernizacji bloków wielomieszkaniowych w APVA, podkreśla, że świadczy to o zasadniczej zmianie nastawienia społeczeństwa. „Wyniki tego zaproszenia oceniamy bardzo pozytywnie — otrzymaliśmy rekordową liczbę wniosków. Myślę, że wpływ na to mają aktywni mieszkańcy, zarządcy oraz wsparcie samorządów w postaci różnych zachęt. Pomagają też dobre przykłady zmodernizowanych bloków w sąsiedztwie — widząc je, ludzie łatwiej podejmują decyzję i sami rozpoczynają proces renowacji” — mówi.

ROSNĄCA ODPOWIEDZIALNOŚĆ I INNOWACYJNE TECHNOLOGIE

Wybory mieszkańców pokazują, że renowacja jest coraz częściej postrzegana jako kompleksowe rozwiązanie. Coraz więcej projektów

Blok wielomieszkaniowy przy ul. Trakų 31 w Kownie po renowacji
Fot. z archiwum APVA

obejmuje technologie energii odnawialnej — elektrownie słoneczne, pompy ciepła lub ogrzewanie geotermalne. Takie rozwiązania przewidziano w 589 blokach.

„Wpływ tych rozwiązań zależy od wybranej technologii. Na przykład elektrownie słoneczne na dachu pomagają obniżyć ogólne zużycie prądu, a pompy ciepła lub ogrzewanie geotermalne mogą znacznie zmniejszyć koszty ogrzewania, a jednocześnie pozwalają zrezygnować z paliw kopalnych” — podkreśla ekspertka.

Ważną rolę odegrały również doświadczenia z ostatniego sezonu grzewczego — wzrost cen oraz zniesienie ulgi VAT na ciepło dostarczane centralnie spowodowały ogromny skok cen i jeszcze bardziej uwydatniły różnice w rachunkach za ogrzewanie w mieszkaniach wyremontowanych i niewyremontowanych.

„Widzimy rosnącą odpowiedzialność mieszkańców — coraz więcej osób rozumie, że trzeba samodzielnie dbać o swoje mieszkanie i jakość życia, jeśli chce się mieszkać wygodnie, ciepło i ładnie. Ostatnia zima ujawniła wady zużytych bloków wielomieszkaniowych, a wyższe rachunki skłoniły do aktywniejszego zainteresowania się renowacją i podejmowania decyzji na jej korzyść” — twierdzi A. Bartkevičienė.

NOWY NABÓR WNIOSKÓW JUŻ TEJ JESIENI

Średnia wartość jednego projektu renowacji wynosi ok. 1,1 mln euro, a średnia powierzchnia budynku to około 1,7 tys. m². Chociaż finansowanie przeznaczone na ten konkurs zostało zwiększone do 190 mln euro, część wniosków znajduje się obecnie na liście rezerwowej — poszukuje się dla nich dodatkowego finansowania. Właściciele mieszkań, którzy nie zdążyli złożyć wniosków, będą mieli możliwość uczynienia tego za około pół roku.

„Tej jesieni, w październiku, planowany jest nowy nabór do składania wniosków o pomoc państwową na renowację bloków. Zachęcamy mieszkańców, aby nie czekali i zaczęli się przygotowywać już teraz — jeszcze raz obiektywnie ocenić ryzyko związane ze zużyciem budynku oraz korzyści płynące z renowacji” — zauważa A. Bartkevičienė.

Renowacja pozwala nie tylko zmniejszyć zużycie energii i emisję CO₂, ale także zapewnia wyższą jakość życia — mieszkania stają się cieplejsze, wygodniejsze i bardziej atrakcyjne. Jednocześnie wzrasta wartość i popyt na mieszkania w odnowionych budynkach.

Projekt „Promowanie renowacji bloków wielomieszkaniowych” jest finansowany ze środków Funduszu Spójności.

Benita Gaižiūnaitė

Zam. 2891

Rosja szykuje się do mobilizacji? Zełenski wskazuje „scenariusze A i B”

Prezydent Ukrainy Wołodymyr Zełenski ostrzega, że Rosja może przygotowywać się do ogłoszenia powszechnej mobilizacji.

Jego zdaniem działania Kremla wskazują na możliwość przeprowadzenia nowej, szeroko zakrojonej ofensywy — nie tylko przeciwko Ukrainie, ale potencjalnie także wobec państw bałtyckich.

OGRANICZENIA W SIECIACH SPOŁECZNOŚCIOWYCH

Wołodymyr Zełenski wskazał, że działania władz rosyjskich w zakresie ograniczania dostępu do mediów społecznościowych i internetu mogą mieć szerszy cel niż tylko kontrola przekazu publicznego.

Jego zdaniem chodzi o zapobieganie potencjalnym niepokojom społecznym w kontekście możliwych decyzji mobilizacyjnych.

„Ograniczenia w sieciach społecznościowych stosowane przez Rosję nie mają na celu wyłącznie stłumienia krytyki wobec głowy państwa. Moim zdaniem istnieje ważniejszy cel — zapobieganie powstaniom. Co mogłoby wywołać powstania u naszego północnego sąsiada? Cała masa czynników, cała masa scenariuszy” — powiedział Wołodymyr Zełenski.

Wypowiedź została wygłoszona w niedzielę 19 kwietnia wieczorem w wyemitowanym w telewizji wywiadzie, cytowanym przez portal *Ukraińska Prawda*.

SCENARIUSZ POWSZECHNEJ MOBILIZACJI

Jednym z kluczowych elementów analizowanych przez ukraińskiego przywódcę jest możliwość ogłoszenia przez Rosję powszechnej mobilizacji. Jak podkreślił, mogłaby ona objąć znaczną część społeczeństwa, w tym mieszkańców największych rosyjskich miast, co wskazywałoby na skalę planowanych działań.

„Pierwszy to powszechna mobilizacja, mobilizacja na dużą ska-

łę w Rosji. Mobilizacja ludności z dużych miast, w tym oczywiście z Moskwy i Sankt Petersburga” — powiedział prezydent Ukrainy.

Takie działania byłoby przełomowe, gdyż eksperci zauważają, że obecnie przeprowadzany wybór w Rosji nie dotyka w większości Moskwy i Petersburga, gdzie mieszka najzamożniejsza część społeczeństwa. Trzon zmobilizowanych, których pogardliwie nazywa się „mobikami”, stanowią mniejszości narodowe i etniczne. Aleksander Dugin, ideolog Kremla, komentował takie działanie, że to przy okazji „oczyści społeczeństwa”. Chociaż za głównego inspirowanego ideologii Władimira Putina uważany jest Iwan Iljin, teoretyk rosyjskiego faszyzmu, to Aleksander Dugin wciąż cieszy się dużym poważaniem i ma wpływ kształtowanie narracji o wojnie z Ukrainą.

Zatem wzięcie pod uwagę w planach mobilizacji Moskwy oraz Petersburga zburzyłoby pewnego rodzaju umowę społeczną, że państwo robi, na co ma ochotę, dopóki nie dotyka to komfortu zamożnych grup społecznych. Taka zmiana mogłaby doprowadzić do niepokojów społecznych.

Jak uważa Zełenski, takie działania mogłyby stanowić przygotowanie do kolejnego etapu działań militarnych.

MOŻLIWA NOWA OFENSywa I ZAGROŻENIE DLA KRAJÓW BAŁTYCKICH

Prezydent Ukrainy wskazał dwa potencjalne warianty dalszych działań Rosji. Pierwszy zakłada przeprowadzenie szeroko zakrojonego ataku na Ukrainę. Drugi scenariusz dotyczy operacji o mniejszej skali, skierowanej przeciwko innemu celowi.

„Dlaczego miałyby zostać przeprowadzona mobilizacja na tak dużą skalę? Aby zorganizować kolejny atak — wielki atak na Ukrainę. Wariant B: przeprowadzenie mniejszego, równoległego ataku, przy mniejszych kosztach i wysiłkach, tam, gdzie można sobie poradzić przy mniejszych siłach bojowych. Dlaczego? Ponieważ niektóre państwa, na przykład któreś z krajów bałtyckich, nie są przygotowane do silnego oporu” — rozważał Zełenski. ■

Opr. J.B., A.K.
na podst. BNS, mat.pras.

Ograniczenia w sieciach społecznościowych stosowane przez Rosję nie mają na celu wyłącznie stłumienia krytyki wobec głowy państwa — powiedział Wołodymyr Zełenski **Fot. EPA-ELTA**

900 mln euro na jesienną renowację bloków wielomieszkańczych

Jesienią ruszy kolejny etap finansowania renowacji bloków wielomieszkańczych, w którym do podziału będzie blisko 900 mln euro. Nowe zasady wsparcia mają jednak zmienić dotychczasowe podejście i wyraźnie faworyzować wybrane grupy mieszkańców.

640 PROJEKTÓW I 900 MLN EURO

Jesienią planowane jest 14. zaproszenie do składania wniosków na renowację starych bloków wielomieszkańczych. Oczekuje się, że wsparcie otrzyma około 640 projektów, a całkowita pula środków wyniesie prawie 900 mln euro.

„Planowanych jest około 640 projektów. Na kredyty na pokrycie kosztów robót budowlanych planujemy przeznaczyć 625 mln euro, a na dotacje — około 260 mln euro” — poinformowała Gintarė Burbienė, dyrektorka Departamentu Modernizacji Budynków Agencji Zarządzania Projektami Środowiskowymi (APVA).

PRIORYTET DLA REGIONÓW I GOSPODARSTW WRAŻLIWYCH

Tegoroczna edycja programu ma w większym stopniu uwzględniać sytuację społeczno-ekonomiczną mieszkańców. Minister środowiska zapowiedział wprowadzenie mechanizmu ukierunkowanego na najbardziej potrzebujące regiony.

„Planujemy również 14. zaproszenie, które będzie oparte na takim indeksie regionalnym i bardziej ukierunkowane właśnie na najbardziej wrażliwe gospodarstwa domowe oraz na renowację w regionach, gdzie widzimy, że problem dotyka najmocniej i gdzie jest to szczególnie potrzebne” — stwierdził Kastytis Žuromskas.

„Obecnie opracowujemy opis” — dodał minister.

NOWY SYSTEM PODZIAŁU

Kluczową zmianą ma być wprowadzenie indeksu wsparcia sa-

morządów, który określi poziom dofinansowania w zależności od sytuacji danego regionu.

„Zostaną one pogrupowane z uwzględnieniem dochodów mieszkańców samorządu, liczby bezrobotnych, zdolności fiskalnej regionu, ryzyka ubóstwa oraz liczby osób otrzymujących zasiłki na ogrzewanie” — powiedziała Gintarė Burbienė.

W zależności od wyników samorządy zostaną podzielone na trzy grupy. Najbogatsze otrzymają 15-procentowe wsparcie podstawowe, średnie — 20 proc., a najbiedniejsze — 25 proc.

MOŻLIWE WYŻSZE DOPLĄTY

Poziom wsparcia może wzrosnąć, jeśli spełnione zostaną dodatkowe warunki, takie jak modernizacja systemów grzewczych czy renowacja elewacji.

„Jeśli modernizowana jest stacja grzewcza, to można do tego dodać kolejne 5 proc. Jeśli samorząd ma gotowe wytyczne architektoniczne, to również procent wzrośnie. Jeśli przeprowadzana jest renowacja elewacji, to dodaje się kolejne 5 proc. i już ten naj-

bogatszy samorząd, którego baza wynosi najmniej — 15 proc., może mieć 25 proc., a te najbardziej potrzebujące mogą mieć 40 proc., jeśli spełnią wszystkie te dodatkowe warunki” — powiedziała Gintarė Burbienė.

Dodatkowo przewidziano wyższe wsparcie dla mieszkańców korzystających z rekompensat za ogrzewanie. Po modernizacji osoby ogrzewające mieszkania paleniskami kopalnymi mogą liczyć na 85-procentową dotację, natomiast korzystający z centralnego ogrzewania — na 75 proc.

„O tyle (85 proc. — red.) zmniejsza się jego kredyt. Pozostałoby mu tylko 15 proc. całkowitej ceny renowacji” — powiedziała Burbienė.

Program renowacji bloków funkcjonuje od lat. Obecnie, według danych APVA, w kraju wyremontowano już prawie 5 tys. budynków wielomieszkańczych. Nowe zaproszenie do składania wniosków ma zostać ogłoszone w październiku-listopadzie. Ostatni nabór zakończył się 1 kwietnia. Nowa pula środków ma przyspieszyć tempo modernizacji i zwiększyć dostępność wsparcia w regionach o największych potrzebach. ■

Opr. J.B. na podst. BNS

Renowacja bloków wielomieszkańczych nabiera tempa — jesienią do podziału trafi prawie 900 mln euro **Fot. Marian Paluszkiwicz**

Wyślij filmik kota na 100-lecie Konwickiego! Wyjątkowy gość w redakcji „Kuriera Wileńskiego”

Apolinary Klonowski

Zbliża się stulecie urodzin Tadeusza Konwickiego. Postać polskiego wielkiego pisarza z Kolonii Wileńskiej chce upamiętnić Vytautas Jakelaitis, wileński przewodnik, miłośnik polskiej historii na Wileńszczyźnie. Ogłosił konkurs.

WIZYTA WYJĄTKOWEGO GOŚCIA

Do naszej redakcji zawitał Vytautas Jakelaitis — wileński przewodnik, urodzony w Kownie miłośnik polskiej historii Wileńszczyzny, od piętnastu lat mieszkaniec Kolonii Wileńskiej. Przyszedł opowiedzieć o tym, co już udało się zrobić dla upamiętnienia pisarza i o tym, co jeszcze przed organizatorami.

Jakelaitis przyznał, że do zajęcia się postacią Konwickiego skłoniła go przede wszystkim okolica, w której mieszka. Kolonia Wileńska — dawna podmiejska enklawa, zakładana z myślą o tym, by żyć wśród zieleni, a pracować w mieście — okazała się miejscem niezwykle zagęszczenia historii. Przewodnik opowiada o niej turystom od lat, ale wciąż odkrywa nowe szczegóły. Konwicki, urodzony 22 czerwca 1926 r. w Nowej Wilejce, spędził część dzieciństwa właśnie w Kolonii, w domu rodziny, zanim trafił do Armii Krajowej, a po wojnie — na stałe do Polski.

— Żeby być dobrym nacjonalistą, trzeba wiedzieć o swoich sąsiadach i o korzeniach, o tym miejscu, w którym żyjesz — ze szczerością opowiada Jakelaitis, który sam siebie określa żartobliwie „kowieńskim nacjonalistą”. Podkreślał, że historia polska i litewska w tym regionie są nierozdzielne. Jako przykład podał właśnie postać Konwickiego — twórcę zakorzenionego w kulturze Wilna, uhonorowanego przez prezydenta Valdasą Adamkusa Krzyżem Komandorskim.

„SKRZYŻOWANIE GWIAZD”

Rok temu to właśnie Vytautas Jakelaitis doprowadził do wmurowania na ścianie domu, w którym mieszkał

Przewodnik Vytautas Jakelaitis uważa, że aby w pełni kochać swój naród, trzeba też „wiedzieć o swoich sąsiadach i o korzeniach” Fot. Janina Jarosz

pisarz, dwujęzycznej tablicy pamiątkowej. Tablica jest po litewsku i po polsku. Przy okazji oprowadzania wycieczek odkrył, że to skrzyżowanie w Dolnej Kolonii to swoiste „skrzyżowanie gwiazd”. Na sąsiednim rogu stał niegdyś dom pani Zofii Gulewicz — założycielki teatru i babki słynnego projektanta Aleksandra Wasiliewa. Na jeszcze innym rogu aresztowano Menachema Begin, który trafił później do Armii Andersa, a po wojnie — do Palestyny i na fotel premiera Izraela. Begin był laureatem Pokojowej Nagrody Nobla.

— To jest naprawdę ciekawa historia — podsumował przewodnik — i tylko od nas zależy, czy będziemy się nią interesować i czy zainteresujemy też innych.

Rozmówca opowiedział o najbliższym wydarzeniu — o konkursie krótkich filmików dla uczniów wszystkich szkół Wileńszczyzny. Filmy mają trwać minutę i koniecznie muszą w nich wystąpić koty — bo Konwicki miał słynnego kota o imieniu Iwan, któremu poświęcono nawet osobną książkę. Prace należy nadsyłać do 30 kwietnia. W dniu 15 maja w Centrum Kultury w Nowej Wilejce odbędzie się uroczysta gala z wręczeniem nagród.

— Koty zawsze przyciągają uwagę, to taka forma promocji — tłumaczył w rozmowie z „Kurierem Wileńskim” przewodnik Vytautas Jakelaitis.

NIE TYLKO KONKURS

2 czerwca o godz. 12.00, również w Centrum Kultury w Nowej Wilejce, zostanie pokazana „Kronika wypadków miłosnych” Andrzeja Wajdy — ekranizacja powieści Konwickiego wsparta przez Instytut Polski. Jesienią, podczas festiwalu kina polskiego w Wilnie, widzowie zobaczą z kolei filmy w reżyserii samego Konwickiego.

Dzień przed urodzinami Tadeusza Konwickiego, 21 czerwca, spod dworca kolejowego wyruszy wycieczka piesza śladem pisarza po Kolonii — po litewsku poprowadzi ją właśnie Jakelaitis, po polsku zaś mieszkanka Kolonii Mirosława Naganowicz. Dodatkowo, Stowarzyszenie Kolonii Wileńskiej złożyło wniosek o nadanie imienia Konwickiego schodom łączącym dolną i górną część „Powilnia”, „Pawilnius”, czyli właśnie Kolonii Wileńskiej — niedawno wyremontowanym przez samorząd miejski.

— Mamy już Schody Czesława Miłosa, to może być dobre rozwiązanie, a nawet początek tradycji — mówił Jakelaitis. — Wilno leży na siedmiu górach i ma tych schodów niemało. Można by w ten sposób upamiętniać postaci ważne dla historii tego miasta. ■

Patrycja Markiewicz: „Sądzę, że znalazłam swój złoty środek, w którym czuję się najlepiej”

„Nie patrząc na to, że mówię po polsku, mam ukończoną polską szkołę, to byłam im kimś innym” — opowiada „Kurierowi Wileńskiemu” Patrycja Markiewicz, autorka wystawy fotograficzno-dziennikarskiej „Kim jesteśmy?”.

Otwarcie wystawy odbędzie się 29 kwietnia 2026 r. o godz. 17.30 w siedzibie Filii Uniwersytetu w Białymstoku w Wilnie (ul. Agoną 22). Projekt porusza temat tożsamości Polaków mieszkających na Litwie. Jak podkreśla autorka, portrety i wnioski z rozmów dotyczą doświadczenia między dwiema kulturami oraz językami. „Jako studentka fotografii i osoba wychowania między językami, podejmuję w tej wystawie bardzo osobisty temat, który uruchamia wiele pytań i skutków” — pisze w materiale promocyjnym Patrycja Markiewicz, która obecnie studiuje fotografię w Kolegium Wileńskim.

Antoni Radczenko: Skąd pomysł na wystawę?

Patrycja Markiewicz: Do projektu dojrzałam przez kilka lat. Przez rok studiowałam w Warszawie. Teraz studiuje w Litwie. Z jednej strony to były dwa odmienne środowiska, z drugiej oba bardzo dla mnie bliskie. W pewnym momencie poczułam się zagubiona. Poprzez tą wystawę spróbowałam odpowiedzieć na podstawowe pytania: Kim naprawdę jestem? Do kogo jest mi bliżej?

Kilka słów o samej inicjatywie. Czy to będzie stricte wystawa fotograficzna?

Nie. Na wystawę składają się nie tylko zdjęcia. Będzie zawierała również wywiady z Polakami z Wileńszczyzny. Można powiedzieć, że wystawa będzie się składała z refleksji wileńskich Polaków oraz portretów osób reflektujących. Będzie też moja wypowiedź na dany temat. Określiłabym wystawę jako fotograficzno-dziennikarską. Poza tym samo otwarcie wystawy będzie miało pewien element integracyjny.

Zazwyczaj ludzie w Polsce bardzo mało wiedzą o Polakach w Litwie — mówi Patrycja Markiewicz

Czy pracując nad wystawą, znalazła Pani odpowiedź na pytanie: Kim jesteśmy?

Myszę, że tak. Sądzę, że musimy dać sobie trochę luzu. Nikt nie ma obowiązku od razu odpowiadać, kim jest. Sądzę, że można przynależać równolegle do dwóch grup. Osobiście najbardziej czuję się komfortowo, kiedy określam siebie jako Polka z Wilna. Nie sądzę, że muszę należeć tylko do Polaków lub tylko do Litwinów. Sądzę, że znalazłam swój złoty środek, w którym czuję się najlepiej.

Jednym z podstawowych elementów wyróżniających narodowość jest język. Jest czymś zrozumiałym, że pod względem językowym wyróżniamy się w Litwie. Są też głosy, że ze względu na swój akcent, składnię, użycie konkretnych wyrazów wyróżniamy się też w Polsce. Czy Pani również się z tym zetknęła?

Chyba tak, aczkolwiek dopóki nie powiedziałam, że jestem z Wilna, to nikt mi nie zwracał

uwagi na akcent lub inne sprawy. Natomiast kiedy opowiedziałam o sobie, że jestem Polką z Wilna i przyjechałam do Polski na studia, to wówczas przyłgnał do mnie tytuł Litwinka. Nie patrząc na to, że mówię po polsku, mam ukończoną polską szkołę, byłam odbierana jako ktoś inny. Litwinką pozostałam do końca.

Patrząc na Pani doświadczenie studiowania w Polsce. Czy Pani zdaniem wiedza o Polakach z Litwy w Polsce jest dosyć mała?

Tak. Zazwyczaj ludzie w Polsce bardzo mało wiedzą o Polakach na Litwie. Niektórzy nie wiedzą nic. Powiem szczerze, że to było dla mnie zaskoczeniem. Wyglądało to trochę absurdalnie. Przecież mamy tyle wspólnej historii. Uczymy się o tym w szkole. Być może to tylko dla nas, polskiej mniejszości na Litwie, wygląda to na coś zrozumiałego i naturalnego. Nie powiem, że wszyscy mnie traktowali jako Litwinkę.

12.>>

Jednak chyba większość. Na studiach w Polsce miałam przedmiot o publicznym mówieniu, na którym zrobiłam prezentację o litewskich Polakach. Podałam kontekst historyczny oraz to, jak wygląda sytuacja teraz. Muszę powiedzieć, że naprawdę zainteresowałam Polaków z Polski Polakami z Litwy. Tym niemniej sądzę, że mamy jeszcze sporo pracy do zrobienia, abyśmy nie wyglądali dla nich obcy.

A jak wygląda wiedza o Litwie u młodych Polaków z Polski?

Większość na pewno wiedziała, gdzie leży Litwa, że Litwa to kraj sąsiadujący z Polską. W kręgu pasjonatów literatury Litwa przede

wszystkim kojarzyła się z takimi postaciami, jak Adam Mickiewicz lub Czesław Miłosz. Natomiast większość z osób, które spotkałam podczas studiów, kojarzyło Litwę i Wilno z Ostrą Bramą. Kilku powiedziało, że znają Litwę jako kraj z dobrymi drogami. Spotkałam też jednego chłopaka, który był Litwą zafascynowany i naprawdę wiedział bardzo dużo o naszym kraju. Kilkakrotnie był na Litwie i dla niego nasz kraj naprawdę nie był czymś obcym. ■

Rozmawiał Antoni Radczenko

Fot. archiwum

Patrycji Markiewicz

MRF MEDIJU
REMIMO
FONDAS

KAS MĖS TOKI KIM JESTEŠMY?

Filia UwB
w Wilnie

29.04. 2026

17:30

OTWARCIE WYSTAWY
PARODOS ATIDARYMAS

FILIA UWb W WILNIE
BU FILIALAS
AGUONŲ G. 22

■ Otwarcie wystawy odbędzie się 29 kwietnia 2026 r. o godz. 17.30 w Wilnie

Rachunki za ogrzewanie wyższe o 30 proc.

Sezon grzewczy 2025-2026 okazał się bardzo niekorzystny pod względem cenowym dla mieszkańców Litwy. Na wzrost rachunków wpłynęły silne mrozy oraz zniesienie ulgi VAT.

„W poprzednim sezonie grzewczym (2024-2025 — od. red.) temperatura była bardzo wysoka — średnio plus dwa stopnie w ciągu pięciu miesięcy — a stawka VAT była niższa o 12 procent. Różnica jest ogromna. Średni rachunek w tym sezonie grzewczym jest o około 30 procent wyższy niż w poprzednim sezonie grzewczym” — powiedział w środę 15 kwietnia w radiu LRT Valdas Lukoševičius, szef Litewskiego Stowarzyszenia Dostawców Ciepła.

„Po zsumowaniu tych dwóch czynników sezon grzewczy był dla konsumentów naprawdę niekorzystny” — dodał.

Jak wyjaśnił, kluczowe znaczenie miały niskie temperatury.

„Średnia temperatura w ciągu pięciu miesięcy sezonu grzewczego była znacznie niższa od średniej wieloletniej temperatury powietrza na zewnątrz, a styczeń i luty były wyjątkowo mroźnymi miesiącami, co spowodowało duże zużycie ciepła i odpowiednio wysokie rachunki za ogrzewanie” — wyjaśnił Valdas Lukoševičius.

Zniesienie 9-procentowej ulgi VAT podniosło ceny od stycznia o około 12 proc., a w styczniu koszty ogrzewania wzrosły średnio o 60-90 proc. rok do roku. W lutym rachunki były o 10-20 proc. niższe niż w styczniu.

„VAT jest naliczany wszystkim i bezpośrednio wpływa na ostateczną wysokość rachunku za ogrzewanie” — powiedział Valdas Lukoševičius. Mimo wzrostów, automatyzacja systemów grzewczych ogranicza potrzebę regulowania sezonu. Dlatego skracanie sezonu grzewczego nie przyniosłoby istotnych oszczędności, szczególnie przy zmiennych warunkach pogodowych.

Opr. J. B. na podst. BNS

Nowa inicjatywa w Wilnie: nauka języka polskiego w przyjaznej atmosferze

W Wilnie rozpoczął swoją działalność Klub Języka Polskiego. Klubowicze spotykają się w Bibliotece im. Adama Mickiewicza (ul. Trakų 10). O nowej inicjatywie dla „KW” opowiada Remigiusz Lewandowski, założyciel Klubu.

Justyna Giedrojc: W jaki sposób narodziła się idea założenia Klubu Języka Polskiego?

Remigiusz Lewandowski: Pomysł założenia klubu narodził się spontanicznie. Zaczęło się od tego, że uczęszczałem na różne spotkania do różnych klubów w języku litewskim, rosyjskim. Tutaj w Wilnie są takie inicjatywy między innymi w Bibliotece Adama Mickiewicza, np. Popołudnia Gier Planszowych, gdzie można przyjść i poznać się z kimś nowym, pograć w gry planszowe. Pomyślałem, czemu by nie zrobić czegoś dla tych osób, które mówią albo chciałyby mówić w języku polskim, uczyć się tego języka, żeby też była taka przestrzeń, gdzie można się spotkać, porozmawiać po polsku, poćwiczyć ten język i poznać nowych ludzi w tym języku.

To taka jedna część tego, jak się ten pomysł narodził. Druga część jest taka, że język polski jest też częścią aktualnie wykonywanego przeze mnie zawodu, gdyż prywatnie jestem korepetytorem języka polskiego. Uczę języka polskiego online obcokrajowców, którzy przyjechali do Polski. Więc tak jakoś naturalnie narodziła się ta idea — przez potrzebę kontaktu na żywo w tym języku, chęci rozmawiania, poznawania innych ludzi w formie takiej przestrzeni, w której inni mogliby i chcieliby w tym uczestniczyć.

Kto wspiera projekt od strony organizacyjnej?

Zwróciłem się z tą inicjatywą do Biblioteki Adama Mickiewicza, bo tam byłem na kilku podobnych wydarzeniach, m.in. w Klubie Filozofii. Biblioteka bardzo ucieszyła się z takiego pomysłu i odpowiedziała, że z chęcią udostępni pomieszczenie, że chce uczestniczyć w tym projekcie, współpracować przy jego realizacji. Na początku

„Potrzebujemy relacji międzyludzkich na żywo, nie tylko przez internet — mówi Remigiusz Lewandowski

biblioteka na swoim profilu na Facebooku dała ogłoszenie, że będzie takie spotkanie Klubu Języka Polskiego, że zapraszane są osoby, które mówią w tym języku już dobrze i te, które dopiero uczą się tego języka. Kilka dni później miejscowa telewizja polska TVP Wilno też się zainteresowała tą inicjatywą i przeprowadziła ze mną wywiad, co nagłośniło powstanie Klubu.

Jak przebiega nauka języka polskiego wśród klubowiczów?

Nauka języka odbywa się przez dyskusje, w praktyczny sposób. Nie prowadzę żadnych zajęć czy wykładów. Osobiście uważam, podobnie zresztą, jak Carl Rogers, że nikt tak naprawdę nikogo niczego jeszcze nie nauczył. Żeby ludzie czegoś się nauczyli, to lepiej jest stwarzać im przestrzeń, w której sami zdobędą motywację do uczenia się czegoś. Nasze plany są między innymi takie, że będziemy czytać artykuły na różne tematy, potem je omawiać. Co drugie spotkanie będzie dedykowane tym, którzy bardzo dobrze mówią po

polsku, a co drugie będzie dla tych, którzy dopiero zaczynają swoją przygodę z językiem polskim. Na spotkaniach dedykowanych początkującym może więcej będziemy się uczyć nowych rzeczy, ale też nie przez wykłady, ale przez praktykę przede wszystkim.

Do kogo skierowana jest inicjatywa?

Na pierwsze spotkanie Klubu przyszły różne osoby, co mnie bardzo ucieszyło. Dzięki temu Klub będzie też mógł łączyć osoby różnych narodowości, w różnym wieku, różnych kultur. Byli to ludzie z Ukrainy, z Białorusi, którzy znają polski albo studiują filologię polską na Uniwersytecie Wileńskim. Byli też miejscowi Polacy, którzy bardzo dobrze mówią po polsku, ale chcieliby doskonalić swój język. Byli też Litwini — niektórzy w ogóle po raz pierwszy przemówili w języku polskim. Są to ludzie o różnych poziomach znajomości języka polskiego i naprawdę zapraszamy wszystkich.

15.>>

14.>>

Póki co, planujemy spotykać się dwa razy na miesiąc – w pierwszy i trzeci wtorek każdego miesiąca. Wszystkich zapraszamy na każde spotkanie, ale właśnie to pierwsze spotkanie w miesiącu będzie dedykowane bardziej dla początkujących, zaś drugie spotkanie, czyli w trzecim tygodniu miesiąca, dla bardziej zaawansowanych użytkowników języka polskiego.

Na profilu Biblioteki Adama Mickiewicza można sprawdzić, kiedy, gdzie i o której godzinie jest najbliższe spotkanie. Mamy też swój własny profil na Facebooku, jeszcze nie ma dużo obserwujących, ale można nas już znaleźć w sieciach społecznościowych. Część zajęć prowadzę ja, a część poprowadzi student filologii polskiej Uniwersytetu Wileńskiego, z którym wcześniej umówiliśmy się na współpracę.

Skąd Pan pochodzi i jakie okoliczności sprawiły, że zamieszkał Pan w Wilnie?

Mieszkam w Wilnie od 2019 r., od początku pandemii. Pochodzę z Polski, z miejscowości Biała Podlaska, niedaleko Brześcia na Białorusi. Na Litwę przyjechałem w 2017 r. Przyjechałem do miasta Visaginas. To było może takie pragnienie młodości zobaczyć coś nowego, mieć doświadczenie życia poza granicami Polski. Tak się złożyło, że miałem znajomego, który mnie zapraszał. Ale tam było trudno z pracą, więc przyjechałem do Wilna. Tu mi się spodobało i tu mieszkam na stałe jak na razie. Dostyc długo szukałem swego własnego zawodu. Teraz jestem korepetytorem języka polskiego. Uczę przez internet języka polskiego obcokrajowców, którzy przyjechali do Polski z Białorusi, z Ukrainy, ale też inne osoby, które chcą się uczyć polskiego. Niektórzy chcą po prostu doskonalić znajomość języka, inni przygotowują się do egzaminów, niektórzy zdają na Kartę Polaka, inni na obywatelstwo. Z językiem polskim i z jego nauczaniem mam do czynienia na co dzień.

Co najbardziej podoba się Panu w Wilnie?

Wilno podoba mi się z kilku powodów. Po pierwsze, Wilno to miasto, w którym jest dużo przestrzeni, dużo parków, dużo przyrody i mało tłumów. Tutaj ludzie się nie spieszą chociażby tak, jak w Warszawie. Podoba mi się starówka, lubię sobie po niej spacerować w wolnym czasie. Aczkolwiek potrzebowałem czasu, żeby się z nią zaprzyjaźnić, bo kiedy pierwszy raz w życiu byłem w Wilnie, mając około 20 lat, nie spodobało mi się stare miasto. Miałem takie przekonanie, chyba wyniesione z wycieczek szkolnych po różnych zabytkach Polski, że stare miasto musi być z cegły. A w Wilnie? Stare miasto nie jest wcale stare, wszystko jest otynkowane, odnowione. Ale z czasem polubiłem tutejszy klimat, wielokulturowość wielobarwność historii Wilna, gdzie przeplatają się losy wielu narodowości. Ale na pierwszym miejscu zdecydowanie pozostaje przestrzeń, przyroda i brak pośpiechu.

Na co dzień uczy Pan języka polskiego online, natomiast w Klubie zajęcia odbywają się „na żywo”. Co skłoniło do zmiany podejścia do metodyki nauczania języka?

Zdaję sobie sprawę, że w XXI w. wielu ludzi pracuje online i te więzi międzyludzkie nie są już takie bliskie jak kiedyś. Jedną z przyczyn powstania Klubu jest to, że uważam, iż potrzebujemy relacji

międzyludzkich na żywo, nie tylko przez internet. Jakość bycia obecnym w rozmowie na żywo jest zupełnie inna niż bycia w rozmowie online czy przez telefon. Nie tylko widzimy tę osobę na ekranie komputera, ale w jakiś sposób fizycznie czujemy obecność tej drugiej osoby – i to jest zupełnie inna jakość. Miałem jeszcze właśnie taką motywację.

Jaki temat będzie poruszony na najbliższym spotkaniu klubu?

Tematem będą podróże – te małe i te duże. Będziemy rozmawiać o tym, gdzie już byliśmy w Polsce i dokąd jeszcze chcielibyśmy pojechać, porozmawiamy o tym, czym w ogóle są dla nas podróże, dlaczego podróżujemy i po co.

Spotkanie odbędzie się 21 kwietnia o godz. 17.30 w Bibliotece Adama Mickiewicza, w czytelni Adama Mickiewicza. Nie obowiązuje wcześniejsza rejestracja, każdy może po prostu przyjść. Tworzymy grupę na Messengerze, skupiającą chętnych do uczestniczenia w spotkaniach. Jestem otwarty na to, żeby ludzie przychodzili ze swoimi pomysłami i żeby też współtworzyli ten Klub. Zapraszam wszystkich, którzy mieliby swój pomysł na to, co można razem zrobić. ■

Rozmawiała Justyna Giedrojć
Fot. Mindaugas Masaitis,
Biblioteka Publiczna
Okręgu Wileńskiego
im. Adama Mickiewicza

■ Spotkania klubowiczów odbywają się w Bibliotece im. Adama Mickiewicza

Litwa sprzeczna z własną konstytucją

„Litwa dla Litwinów” dziś brzmi nie jako patriotyzm, lecz jako propozycja dla niektórych obywateli, by zająć niższe miejsce we własnym państwie. Jestem Polakiem na Litwie, więc bardzo dobrze słyszę, co stoi za tą formułą.

Oznacza ona prostą rzecz: niektórzy są tu gospodarzami, a innym oferuje się bycie tylko tolerowanymi rezydentami. Być może w XIX w., w czasie narodowego przebudzenia, taki język miał inną funkcję historyczną: konieczne było obudzenie samoświadomości Litwinów, przywrócenie narodowi idei państwa, mobilizacja ludzi do przetrwania.

Ale dziś nie żyjemy w XIX w. Żyjemy w Republice, w państwie prawa, gdzie obowiązuje konstytucja, a nie instynkt preferencji etnicznych.

Konstytucja mówi nie o „państwie Litwinów”, lecz o państwie Litwa. To nie jest drobiazg i nie jest tylko grą słów. Oznacza to, że państwo nie należy do żadnej grupy etnicznej, nie do większości pochodzenia i nie do tych, którzy uważają się za jego „bardziej prawdziwych” właścicieli. Należy ono do narodu jako wspólnoty politycznej.

Wszyscy obywatele Państwa Litewskiego stanowią społeczeństwo obywatelskie — wspólnotę państwową, niezależnie od pochodzenia etnicznego. Oznacza to, że Polak na Litwie, Litwin na Litwie, Rosjanin na Litwie czy Karaim na Litwie nie są osobami o różnych rangach w tym państwie. Wszyscy należą do tego samego suwerena. Wszyscy są członkami politycznymi tej samej Republiki.

Dlatego hasło „Litwa dla Litwinów” nie jest niewinnym, emocjonalnym patriotyzmem. To próba zawężenia samego suwerena, przepisania definicji gospodarza państwa i uczynienia społeczeństwa obywatelskiego klubem priorytetu etnicznego.

Taka logika jest bezpośrednio sprzeczna z artykułem 29. Konstytucji, który stanowi, że wszyscy są równi wobec prawa, sądu i instytucji państwowych, prawa człowieka nie mogą być ograniczane, a przywileje ze względu na oby-

Hasło „Litwa dla Litwinów” nie jest niewinnym, emocjonalnym patriotyzmem. To próba zawężenia samego suwerena – określa Czesław Okieńczyk

Fot. Marian Paluszkiwicz

Jestem Polakiem na Litwie. Nie gościem. Nie tolerowany dodatek, lecz jeden z twórców tego państwa. Nie osobą, która dostaje tu „drugorzędne miejsce”. Jestem obywatelem tego państwa, a w Republice obywatel nie może być drugorzędny.

telstwo nie mogą być przyznawane. Właśnie tu tkwi prawdziwy problem tego hasła. Ono nie tylko obraża. Oferuje ono uprzywilejowaną relację z państwem w oparciu o pochodzenie. Innymi słowy, stara się ono legitymizować to, czego Konstytucja nie pozwala: że niektórzy obywatele byliby „pierwsi” nad innymi. W państwie rządzone przez praworządność nie może istnieć hierarchia obywateli według narodowości. Jeżeli tak jest, upada nie tylko równość. Upada sama Republika.

Nie mniej ważny jest artykuł 37. Wyraźnie stwierdza, że obywatele należący do społeczności narodo-

wych mają prawo pielęgnować swój język, kulturę i zwyczaje. Oznacza to, że społeczności etniczne na Litwie nie są jakąś tymczasową, tolerowaną anomalią. Są one konstytucyjnie uznawanym elementem rzeczywistości państwa. Nie przychylności. To nie jest hojność większości. Jest to norma konstytucyjna.

Dlatego gdy słyszę „Litwa dla Litwinów”, zasadniczo słyszę: Konstytucja — to jedno, ale rzeczywistość własność państwa pomimo wszystko należy do innych. To już nie jest patriotyzm. To polityczny sygnał, że moje obywatelstwo jest uważane za mniej pełne niż czyjeś inne.

Jest jeszcze głębsza sprzeczność. Państwo wymaga ode mnie, jako od obywatela, wszystkiego: lojalności, obowiązkowości, posłuszeństwa wobec prawa, podatków i, jeśli trzeba, gotowości do jego obrony.

Ale jeśli jednocześnie ono lub politycy przemawiający w jego imieniu powiedzą mi, że to państwo nie należy do mnie, lecz do kogoś innego, to obywatelstwo zostaje tylko obowiązkiem, a równa godność zostaje odebrana.

17.>>

16.>>

Dlatego pytanie tutaj nie dotyczy wrażliwości, nie dotyczy tego, kto „co źle zrozumiał”, ani kontekstu. Dyskryminacja obywateli nie może zależeć od kontekstu. Nie może stać się akceptowalna, bo ktoś uznaje ją za historycznie zrozumiałą, politycznie użyteczną lub emocjonalnie komfortową. Jeśli mówimy, że rządy prawa muszą zwyciężyć na Litwie, najpierw musimy odpowiedzieć na pytanie, kim są podmioty tego państwa. Jest tylko jedna odpo-

wiedź: wszyscy jego obywatele. Wszyscy jego twórcy. Wszyscy współwłaściciele. Nie tylko większość etniczna. Nie tylko naród historyczny. Wszyscy. A jeśli zaczniemy się wahać w tym miejscu, oznacza to, że wahamy się nie w kwestii drobiazgowej, lecz przy samych fundamentach Republiki Litewskiej.

Jestem Polakiem na Litwie. Nie gościem. Nie tolerowany dodatek, lecz jeden z twórców tego państwa. Nie osobą, która dostaje tu „drugo-

rzędne miejsce”. Jestem obywatelem tego państwa, a w Republice obywatel nie może być drugorzędny. Kiedy ktoś mówi „Litwa dla Litwinów”, nie mówi tak naprawdę o miłości do Litwy, lecz o chęci zawężenia Litwy. Sprowadzenia jej z Republiki obywatelskiej do własności etnicznej. Taka droga nie prowadzi do silniejszego państwa, lecz do mniejszej, gorszej Litwy, która stoi w sprzeczności z własną konstytucją. ■

Czesław Okińczyc

Startuje badanie przyczyn późnego zakładania rodzin na Litwie

Dlaczego mieszkańcy Litwy coraz później decydują się na założenie rodziny? Rusza szeroko zakrojone badanie, które ma odsłonić przyczyny tego trendu i wpłynąć na przyszłość polityki rodzinnej w kraju. Projekt ma wyjaśnić, dlaczego mieszkańcy coraz później decydują się na założenie rodziny oraz jakie czynniki wpływają na te decyzje.

Centrum Analiz Strategicznych Rządu (STRATA) wraz z partnerami rozpoczyna badanie, którego wyniki mają posłużyć do kształtowania polityki rodzinnej i demograficznej państwa. „Dzisiaj robimy ważny krok w kierunku wzmocnienia polityki rodzinnej opartej na dowodach naukowych — decyzje, które bezpośrednio wpływają na życie ludzi, zaczynamy opierać na wiarygodnych danych” — mówi Giedrė Purvaneckienė, doradczynie premier ds. polityki rodzinnej.

W ramach badania gromadzone będą szczegółowe dane dotyczące zakładania rodziny, posiadania i wychowywania dzieci, relacji partnerskich, międzypokoleniowych oraz ról płciowych. Analizie poddane zostaną także kwestie godzenia pracy z życiem rodzinnym.

Zebrane informacje mają pomóc odpowiedzieć na pytanie, dlaczego decyzje o założeniu rodziny są odkładane oraz jakie czynniki mają na to największy wpływ.

„Badanie dotyczące dzietności i rodziny da nam możliwość lepszego wsłuchania się w doświadczenia i po-

trzeby rodzin, a jednocześnie — tworzenia długoterminowych, zrównoważonych rozwiązań. To inwestycja nie tylko w naukę, ale także w przyszłość Litwy i silniejsze rodziny” — mówi Giedrė Purvaneckienė.

Badanie ma umożliwić przejście od reakcji na zmiany demograficzne do ich pogłębionego zrozumienia i bardziej precyzyjnego planowania działań państwa.

„Badanie stwarza warunki dla państwa do przejścia od reagowania na trendy demograficzne do dogłębego zrozumienia ich przyczyn i podejmowania bardziej ukierunkowanych decyzji w zakresie polityki rodzinnej” — mówi Vaida Jankaus-

kaitė, główna analityczka polityczna centrum STRATA.

Badanie ma charakter długofalowy. Pierwszy etap zbierania danych rozpocznie się w lipcu tego roku, natomiast druga fala zaplanowana została na 2029 r. Pozwoli to na porównanie zmian zachodzących w procesach demograficznych.

Projekt został zainicjowany w grudniu ubiegłego roku przez rząd. Realizuje go konsorcjum instytucji naukowych i publicznych: STRATA, Uniwersytet Witolda Wielkiego (VDU), Litewskie Centrum Nauk Społecznych (LSMC) oraz Państwowa Agencja Danych (VDA). ■

Opr. J.B. na podst. BNS

Rozpoczynające się badanie ma wyjaśnić, dlaczego mieszkańcy coraz później decydują się na założenie rodziny **Fot. Freepik**

Ukraina uderza w głąb Rosji. „Nawet niewielki odsetek skutecznych uderzeń może być istotny”

Honorata Adamowicz

Ataki te sięgają setek kilometrów od granicy, w tym rejonów Moskwy i innych odległych obwodów, co, jak podkreślają źródła, pokazuje rosnące zdolności Kijowa do prowadzenia działań na terytorium przeciwnika. W rozmowie z „KW” Artur Płószto uważa jednak, że na razie nie dostrzega on wielkich sukcesów tych działań.

NIEPEŁNA PRZEJRZYŚĆ W OCENIE EFEKTÓW

Artur Płószto, wykładowca Akademii Wojskowej im. gen. J. Żemaitisa, w rozmowie z „Kurierem Wileńskim” przyznaje, że nie dostrzega w tej sytuacji większych sukcesów oraz zwraca uwagę na brak pełnej przejrzystości w ocenie skuteczności wszystkich operacji.

— Część dronów oraz pocisków nie dociera do celów i zostaje zestrzelona, zakłócona lub traci zdolność działania w trakcie lotu. Dlatego trudno jednoznacznie ocenić, ile z wystrzelonych środków faktycznie trafia w cele. Nawet jednak niewielki odsetek skutecznych uderzeń może mieć istotne znaczenie strategiczne — mówi Artur Płószto.

REGULARNE ATAKI

Dalekodystansowe ataki Ukrainy na terytorium Rosji, realizowane przy użyciu dronów i rakiet, nie budzą już dziś większego zaskoczenia. W ciągu ostatnich kilkunastu miesięcy stały się one elementem stałej rzeczywistości wojny. Regularnie pojawiają się informacje o kolejnych operacjach prowadzonych przez Kijów setki kilometrów w głąb terytorium Federacji Rosyjskiej, wymierzonych

Ukraina intensywnie rozwija i wykorzystuje drony dalekiego zasięgu do uderzania w cele w głąbi terytorium Rosji, paraliżując rosyjską logistykę, przemysł zbrojeniowy oraz infrastrukturę energetyczną.

Regularnie pojawiają się informacje o kolejnych operacjach prowadzonych przez Kijów setki kilometrów w głąb terytorium Rosji **Fot. EPA-ELTA**

w infrastrukturę wojskową, przemysłową oraz energetyczną. To już nie pojedyncze epizody, lecz ciągła kampania o rosnącym zasięgu i intensywności.

RYZIKO STRAT UBOCZNYCH I ROZWÓJ NOWYCH SYSTEMÓW

— Niektóre drony nie kończą jednak swojej trasy nad terytorium Rosji. Zdarzają się przypadki ich upadku także poza obszarem działań wojennych, w tym na terytorium państw sąsiednich, jak Litwa, co dodatkowo podkreśla skalę, zasięg i nieprzewidywalność tego rodzaju operacji. Według pojawiających się informacji, Ukraina prowadzi również prace nad nowymi rozwiązaniami, w tym systemem określanym jako FP-7, który znajduje się na etapie prób. Gdyby tego typu uzbrojenie przeszło do pełnej eksploatacji, mogłoby to istotnie zwiększyć zdolność

prowadzenia uderzeń dalekiego zasięgu i jeszcze bardziej zmienić charakter tej części konfliktu — podkreśla Płószto.

Ukraińskie drony i pociski coraz swobodniej operują w rosyjskiej przestrzeni powietrznej, co znajduje odzwierciedlenie w kolejnych doniesieniach o uderzeniach na cele oddalone o setki, a nawet ponad tysiąc kilometrów od granicy. Szczególnie wymownym przykładem była seria ataków w obwodzie leningradzkim, czyli regionie położonym w północno-zachodniej części Rosji, daleko od bezpośredniej linii frontu. To właśnie tam doszło do uderzeń na infrastrukturę o znaczeniu strategicznym, w tym na kluczowy nadbałtycki port, wykorzystywany w eksporcie surowców oraz obsłudze tankowców tzw. floty cieni. ■

Ceny szybują w górę. Ekonomistka: „Prawdziwy test dopiero przed nami”

Honorata Adamowicz

Mieszkańcy Litwy już teraz najmocniej odczuwają drożącą żywność, transport oraz energię i ogrzewanie — wynika z badania opinii publicznej cytowanego przez portal LRT. Ekonomiści ostrzegają jednak, że obecne wzrosty to głównie efekt napięć na Bliskim Wschodzie, a dodatkową presję cenową mogą jeszcze wywołać środki wypłacane z II filaru emerytalnego.

INFLACJA I GEOPOLITYKA

— Na razie wpływu reformy emerytalnej na inflację nie widać. W marcu wskaźnik cen przyspieszył, jednak było to w dużej mierze skutkiem napięć geopolitycznych na Bliskim Wschodzie, które przełożyły się na wzrost kosztów transportu oraz cen paliw. Prawdziwy test dopiero przed nami. Efekty reformy mogą ujawnić się w najbliższych miesiącach, a nawet dopiero pod koniec roku, gdy na rynek szerzej trafią wypłacone środki z drugiego filaru emerytalnego — zauważa w rozmowie z „Kurierem Wileńskim” Greta Ilektytė, ekonomistka Swedbanku.

Jak mówi ekspertka, już teraz widać pierwsze sygnały na rynku nieruchomości. Część kupujących przyspieszyła decyzje o zakupie mieszkań, spodziewając się zmian w systemie emerytalnym i możliwego wzrostu popytu. To doprowadziło do wcześniejszych wzrostów cen nieruchomości, jeszcze zanim środki faktycznie trafiły do kieszeni obywateli.

— Na razie znacznego wzrostu cen nie widać. To może się zmienić, jeśli konsumenci zaczną masowo wydawać wypłacone pieniądze. Taki scenariusz mógłby przełożyć się na dodatkową presję inflacyjną. W pierwszym kwartale z II filaru emerytalnego wypłacono około 40 proc. zgromadzonych środków, co odpowiada sumie blisko 3 mld euro. Na razie jednak, jak wynika z danych Sodry, wydano jedynie niewielką część tej kwoty — mówi ekonomistka.

DWA RÓŻNE SCENARIUSZE

Statystyki pokazują również wyraźny podział. Po środki częściej sięgali ci, którzy zgromadzili mniejsze oszczędności emerytalne i to właśnie oni najprawdopodobniej przeznaczają je na bieżące potrzeby. Jak mówi ekonomistka, osoby z większym kapitałem częściej decydują się na inwestowanie lub odłożenie pieniędzy na później.

— Jedno jest dziś pewne: na pełną ocenę skutków reformy trzeba jeszcze poczekać. Realny wpływ na inflację i gospodarkę ujawni się dopiero wtedy, gdy okaże się, jak obywatele faktycznie wykorzystają wypłacone środki. Na razie, jak wynika z dostępnych danych, pieniądze są najczęściej przeznaczane na bieżącą konsumpcję, w tym przede wszystkim na sprzęt AGD i elektronikę. To właśnie w tych segmentach odnotowano największy wzrost sprzedaży — zaznacza Greta Ilektytė.

LUdzie WSKAZUJĄ NA DROŻYŻNĘ

Mieszkańcy Litwy najbardziej odczuwają wzrost cen żywności,

transportu, energii elektrycznej oraz ogrzewania — informuje portal LRT, który zlecił badanie opinii publicznej.

Z ankiety wynika, że aż 77 proc. respondentów wskazało żywność jako najbardziej podrożałą kategorię. Kolejne 66 proc. wskazało wzrost kosztów transportu (paliwa, komunikacji publicznej itp.), a 64 proc. — prądu i ogrzewania. 29 proc. uważa, że najbardziej zdrożało mieszkanie, 28 proc. — leki i usługi zdrowotne, a po 7 proc. — czas wolny i rozrywka oraz gastronomia.

Żywność jako najbardziej drożącą kategorię najczęściej wskazywały osoby o dochodach do 1,5 tys. euro oraz w przedziale 1,5-2,4 tys. euro miesięcznie (odpowiednio 84 i 80 proc. respondentów). Natomiast osoby zarabiające 2,4 tys. euro i więcej najczęściej wskazywały wzrost kosztów transportu (81 proc.).

Według części ekonomistów, jeśli konflikt na Bliskim Wschodzie będzie się przedłużał, a ceny energii nie spadną, inflacja znacznie szybciej rosnąć po około czterech miesiącach, a żywność i usługi komunalne mogą wyraźniej podrożeć po około pół roku. ■

Środki wypłacane z II filaru emerytalnego są najczęściej przeznaczane na bieżącą konsumpcję, w tym przede wszystkim na sprzęt AGD i elektronikę
Fot. Josvydas Elinskas, ELTA

Litwa wzmacnia system ochrony przeciwpożarowej. Rząd przyjął zmiany

Rząd chce przebudować system bezpieczeństwa przeciwpożarowego i ratownictwa, kładąc większy nacisk na prewencję oraz skuteczność działań służb. Nowe przepisy mają zmienić nie tylko organizację straży pożarnej, ale też odpowiedzialność instytucji i obywateli. Co dokładnie się zmieni?

WIĘKSZA ROLA DZIAŁAŃ RATOWNICZYCH

Przyjęte projekty zakładają zmianę nazwy ustawy na ustawę o bezpieczeństwie przeciwpożarowym i działaniach ratowniczych oraz rozszerzenie jej zakresu o kwestie ratownictwa. Celem jest prawne uregulowanie działań związanych z ratowaniem ludzi i mienia oraz stworzenie spójnego systemu zapobiegania pożarom.

System ma obejmować współpracę instytucji państwowych, samorządów, organizacji pozarządowych oraz społeczeństwa. Minister spraw wewnętrznych będzie odpowiadał za zatwierdzanie państwowego planu zapobiegania pożarom.

Zmiany wynikają m.in. z rosnącej liczby akcji ratowniczych, które od 2019 r. przewyższają liczbę działań gaśniczych. Dotychczasowe przepisy nie uwzględniały w pełni takich interwencji.

„Służby przeciwpożarowe muszą być gotowe do skutecznego działania — reagowania na pożary na dużą skalę, działania w trudnych sytuacjach, zapewniając gaszenie pożarów oraz ratowanie ludzi i mienia. Poprzez zmiany zatwierdzone przez rząd dążymy do stworzenia warunków dla spójnej sieci jednostek straży pożarnej na wszystkich szczeblach, większej skuteczności systemu oraz lepszego zapewnienia ochrony mieszkańców i ich mienia” — powiedział Władysław Kondratowicz, minister spraw wewnętrznych.

NOWA ORGANIZACJA

Istotnym elementem reformy jest przebudowa sieci jednostek straży pożarnej. Obecnie w Litwie działa 269 jednostek samorządowych oraz 93 jednostki państwowe, a ich rozmieszczenie opiera

Rząd zatwierdził zmiany mające wzmocnić system bezpieczeństwa przeciwpożarowego i skuteczność działań ratowniczych w Litwie **Fot. Marian Paluszkiwicz**

się głównie na uwarunkowaniach historycznych.

Nowe przepisy przewidują optymalizację sieci w oparciu o ocenę ryzyka i obiektywne kryteria. Za ustalenie liczby i rozmieszczenia jednostek odpowiadać będzie dyrektor Departamentu Ochrony Przeciwpożarowej i Ratownictwa.

Projekt zakłada również zaostrzenie odpowiedzialności administracyjnej za naruszenia przepisów przeciwpożarowych. Dotychczasowe kary uznano za nieadekwatne i nieskuteczne.

Funkcjonariusze zyskają prawo do rejestrowania przebiegu kontroli przy użyciu sprzętu audio-wideo. Ma to zwiększyć przejrzystość działań, ograniczyć ryzyko korupcji i ułatwić dokumentowanie naruszeń.

PREWENCJA I WSPARCIE SYSTEMOWE

Zmiany obejmą także budynki wielorodzinne — doprecyzowane zostaną obowiązki zarządców

części wspólnych. Przewidziano również rekompensaty dla osób i organizacji za straty poniesione podczas akcji ratowniczych.

Na wdrożenie reform w latach 2027-2029 planuje się przeznaczyć dodatkowo 11,82 mln euro. Środki mają trafić m.in. na sprzęt, wzmocnienie służb samorządowych oraz działania prewencyjne.

Choć w latach 2019-2023 liczba ofiar śmiertelnych pożarów na 100 tys. mieszkańców spadła ponad trzykrotnie, Litwa nadal należy do krajów o najwyższym wskaźniku w Unii Europejskiej. Główną przyczyną pozostaje nieostrożne palenie tytoniu. Rząd podkreśla, że dalsze wzmacnianie prewencji i odpowiedzialności instytucji jest kluczowe dla poprawy bezpieczeństwa.

Zmiany mają wejść w życie 1 stycznia 2027 r., a część przepisów dotyczących pracowników — 1 lipca przyszłego roku.

Opr. J.B. na podst. inf. MSW

Kto najczęściej wpada w pułapkę social mediów? Wyniki testu Tele2

Ponad 8 tys. mieszkańców Litwy sprawdziło swoje nawyki w sieciach społecznościowych w teście Tele2. Wyniki ujawniają wyraźne różnice między grupami wiekowymi i wskazują, kto może być najbardziej podatny na problem nadmiernego korzystania z internetu.

MŁODZIEŻ W GRUPIE NAJWYŻSZEGO RYZYKA

Test „Sieci społecznościowe i Ty” (lit. „Socialiniai tinklai ir tu”), opracowany przez Tele2 we współpracy z Uniwersytetem Wileńskim, najczęściej wypełniały osoby młode.

„Prawie połowa osób, które wykonały test, ma od 18 do 30 lat. Chociaż wyniki testu wskazują, że tylko 3 na 10 osób jest narażonych na wysokie ryzyko uzależnienia od sieci społecznościowych, w młodszych grupach wiekowych ryzyko to jest większe — na przykład w grupie 18-24 lat wynosi 44 proc., a w grupie 25-35 lat 30 proc.” — mówi Justina Antropik, kierowniczka ds. treści cyfrowych w Tele2.

Wyniki te są spójne ze wcześniejszymi analizami dotyczącymi odporności emocjonalnej społeczeństwa.

„Odpowiedzi z testu uzupełniają i potwierdzają wyniki reprezentatywnego badania przeprowadzonego przez operatora komórkowego. Zarówno jedno, jak i drugie wyniki pokazują, że problem jest najbardziej aktualny wśród młodych ludzi — oni również są narażeni na wyższe ryzyko uzależnienia od sieci społecznościowych” — twierdzi ekspertka.

ŚWIADOMOŚĆ A DZIAŁANIE

Test nie tylko diagnozuje poziom uzależnienia, ale również dostarcza wskazówek, jak ograniczyć korzystanie z telefonu. Jednocześnie badania pokazują lukę między świadomością a realnymi działaniami.

„Zasadniczą zaletą testu jest nie tylko możliwość oceny swojego stosunku do sieci społecznościowych,

ale także uzyskanie przydatnych wskazówek, jak ograniczyć nadmierne korzystanie z telefonu. Jednak, jak wykazało badanie odporności emocjonalnej, choć wielu zdaje sobie sprawę z tego problemu, to wcale nie każdy młody człowiek podejmuje rzeczywiste działania, aby rzadziej korzystać z sieci społecznościowych” — zauważa Justina Antropik.

JAK OGRANICZYĆ CZAS ONLINE

Ekspertka podkreśla, że zmiana nawyków może zacząć się od prostych działań.

„Można zacząć od drobnych rzeczy: nie używać telefonu jako budzika, nie zabierać go do łazienki, świadomie odkładać go na jakiś czas podczas wykonywania innych prac lub zadań — na przykład podczas kolacji z rodziną. Takie czynności jak czytanie, sport czy bezpośrednie kontakty z ludźmi również pomagają oderwać się od sieci społecznościowych i skupić uwagę na ważniejszych sprawach” — wyjaśnia ekspertka.

Pomocne mogą być także rozwiązania technologiczne.

„Jednym ze sposobów jest ustawienie limitów czasowych w aplikacjach, co wyznacza jasną granicę

korzystania z sieci społecznościowej. W telefonie można również włączyć czarno-biały tryb ekranu — pomaga to zmniejszyć atrakcyjność treści i w naturalny sposób skrócić czas spędzany w sieciach społecznościowych” — radzi Justina Antropik.

Jednym z kluczowych czynników wpływających na nadmierne korzystanie z mediów społecznościowych są powiadomienia.

„Na przykład ciągle pojawiające się powiadomienia na ekranie zachęca do częstego sprawdzania telefonu. Wyłączenie powiadomień o nowych treściach zmniejsza impuls do ciągłego powracania do sieci społecznościowych i sprawdzania nowości w nich. Z kolei świadomie wyznaczony czas „bez telefonu”, na przykład podczas posiłków, pracy lub przed snem, pozwala odzyskać kontrolę nad uwagą i zwiększa koncentrację” — twierdzi Justina Antropik.

Przedstawicielka Tele2 podkreśla, że skuteczna zmiana wymaga konsekwencji i łączenia różnych metod. Jednocześnie coraz więcej osób zaczyna krytycznie oceniać własne nawyki cyfrowe. ■

Opr. J.B. na podst. inf. Tele2

Smartfony w centrum uwagi najmłodszych — młodzież jest szczególnie podatna na nadmierne korzystanie z social mediów **Fot. Freepik**

Między tradycją, konfliktem a jubileuszem: 45-lecie Hajnowskich Dni Muzyki Cerkiewnej

Hajnówka przez dziesięciolecia była miejscem szczególnym na mapie polskiej kultury muzycznej. To właśnie tam, na pograniczu tradycji, religii i kultur, narodził się Międzynarodowy Festiwal Muzyki Cerkiewnej, który z czasem wyrósł na jedno z najważniejszych wydarzeń artystycznych poświęconych duchowemu dziedzictwu Kościoła prawosławnego w Europie.

Jego historia to jednak nie tylko pasmo sukcesów artystycznych i prestiżu, lecz także opowieść o napięciach, sporach o niezależność oraz dramatycznym rozdarciu, którego skutkiem było przeniesienie festiwalu do Białegostoku.

OD CZEGO SIĘ ZACZEŁO

Jego początki sięgają roku 1982, kiedy w realiach Polski Ludowej zrodziła się idea stworzenia wydarzenia prezentującego muzykę cerkiewną w szerokim, artystycznym kontekście. Pomysłodawcą i inicjatorem był Mikołaj Buszko, ówczesny dyrektor Hajnowskiego Domu Kultury. od początku idee wspierali duchowni prawosławni — przede wszystkim ks. Antoni Dziewiatowski, proboszcz i budowniczy Soboru Świętej Trójcy w Hajnówce, a także ks. Michał Niegierewicz oraz ks. Jerzy Szurbak, dyrygent Zespołu Muzyki Cerkiewnej Warszawskiej Opery Kameralnej. To dzięki ich zaangażowaniu festiwal od pierwszej edycji miał wysoki poziom merytoryczny i artystyczny. I choć festiwal odwoływał się do tradycji cerkiewnej, od początku miał charakter świecki. Jego celem było nie tylko pielęgnowanie duchowego wymiaru śpiewu, ale także wydobycie jego walorów artystycznych i ukazanie go szerokiej publiczności — ponad podziałami wyznaniowymi i narodowymi.

W kolejnych latach do Hajnówki przyjeżdżały chóry z całego świata: z Europy Wschodniej i Zachodniej, Bałkanów, krajów bałtyckich, a nawet z Egiptu. Festiwal stał się miejscem spotkania kultur, języków i tradycji, a Hajnówka — symbolem dialogu poprzez muzykę.

|| To właśnie w Hajnówce, na pograniczu tradycji, religii i kultur, narodził się Międzynarodowy Festiwal Muzyki Cerkiewnej

NARASTANIE KONFLIKTU

Przez blisko dwie dekady Międzynarodowy Festiwal Muzyki Cerkiewnej „Hajnówka” rozwijał się dynamicznie, zdobywając renomę wydarzenia najwyższej rangi artystycznej. Jednocześnie stanowił znakomitą promocję miasta i prawosławia w Polsce. Sytuacja zaczęła się jednak komplikować pod koniec lat 90. XX w. Rok 1998 okazał się przełomowy. Zmiana władz samorządowych w Hajnówce oraz zmiany personalne w Polskim Autokefalicznym Kościele Prawosławnym przyniosły wyraźne ochłodzenie relacji między organizatorami festiwalu a lokalnymi decydentami. Narastający konflikt dotyczył przede wszystkim kwestii niezależności festiwalu. Próbowano podporządkować go lokalnym władzom administracyjnym i cerkiewnym, co spotkało się z jednoznacznym sprzeciwem organizatorów.

W odpowiedzi na brak zgody powołano w Hajnówce konkuren-

cyjne wydarzenie — Międzynarodowy Festiwal „Hajnowskie Dni Muzyki Cerkiewnej” — o bardzo podobnej formule. Doszło do sytuacji bez precedensu: miasto, które przez lata szczyliło się festiwalem, stało się areną rywalizacji i podziału. Kulminacją konfliktu była decyzja o zakazie organizowania przesłuchań konkursowych w Soborze Świętej Trójcy. W efekcie XXI edycja Międzynarodowego Festiwalu Muzyki Cerkiewnej w 2002 r. musiała zostać przeniesiona do sali kolumnowej Hajnowskiego Domu Kultury. W dłuższej perspektywie oznaczało to konieczność przeniesienia całej imprezy do Białegostoku — miasta większego, ale pozbawionego tego symbolicznego związku z miejscem narodzin festiwalu. Jednocześnie w Hajnówce kontynuowano organizację Hajnowskich Dni Muzyki Cerkiewnej, które od 2002 r. prowadzi Stowarzyszenie Miłośnicy Muzyki Cerkiewnej.

22.>>

ŚWIADECTWO ZŁOŻONYCH RELACJI

Organizacja ta postawiła sobie za cel popularyzację duchowo-muzycznego dziedzictwa prawosławia, tworzenie przestrzeni dialogu między wyznaniem oraz prezentacją wartości artystycznych śpiewu cerkiewnego. Oprócz festiwalu stowarzyszenie inicjuje koncerty, warsztaty, wystawy i działania edukacyjne, współpracując z samorządami i instytucjami kultury. Dziś historia festiwalu muzyki cerkiewnej w Hajnówce jest świadectwem złożonych relacji między kulturą, religią i polityką lokalną. Pokazuje, jak kruche bywa dzieło budowane latami i jak łatwo może stać się przedmiotem sporów o wpływ i kontrolę. Jednocześnie dowodzi siły samej muzyki, która – mimo podziałów – nadal przyciąga wykonawców i publiczność.

Rok 2026 przyniesie ważny jubileusz – 45-lecie Hajnowskich Dni Muzyki Cerkiewnej, obchodzone w maju. Będzie to nie tylko święto muzyki, ale także moment refleksji nad drogą, jaką przeszło to wyjątkowe wydarzenie. Jubileusz stanie się okazją do przypomnienia ludzi, którzy je tworzyli oraz do podkreślenia znaczenia tradycyjnego, uduchowionego śpiewu cerkiewnego

– wartości niezmiennej mimo wpływu czasu i zmieniających się okoliczności. Festiwale muzyki cerkiewnej, niezależnie od miejsca organizacji, pozostają dziś jednym z najważniejszych pomników niematerialnego dziedzictwa kulturowego Podlasia. Ich historia wciąż się pisze – pomiędzy pamięcią Hajnówki a współczesnością Białegostoku, pomiędzy sacrum a sceną koncertową, pomiędzy przeszłością a przyszłością, którą symbolicznie otwiera jubileusz 45-lecia w 2026 r.

KONCERT WIELKOPOSTNY

W niedzielny wieczór, 15 marca 2026 roku, mury soboru św. Trójcy w Hajnówce wypełniły się przejmującym śpiewem cerkiewnym. Wydarzenie to, będące zapowiedzią majowego 45. Międzynarodowego Festiwalu Hajnowskie Dni Muzyki Cerkiewnej, stało się dla zgromadzonych gości nie tylko przeżyciem artystycznym, ale przede wszystkim głęboką modlitwą.

Spotkanie rozpoczęło się od wystąpienia ks. bpa Pawła, prawosławnego ordynariusza hajnowskiego. Hierarcha wprowadził uczestników w mistyczną atmosferę Wielkiego Postu, zwracając szczególną uwagę na rolę modlitwy, refleksji

oraz wewnętrznego przygotowania do nadchodzących świąt.

Na scenie zaprezentowały się trzy zespoły, z których każdy wniósł do koncertu unikalną wrażliwość i bagaż doświadczeń: Męski Zespół Muzyki Cerkiewnej „Grabarka” z Warszawy; Żeński Zespół Muzyki Cerkiewnej „Armonia” z Białegostoku; Chór Parafii Prawosławnej Hagia Sophia z Warszawy.

Pomimo różnorodnej historii i odmiennego warsztatu artystycznego, wszystkich wykonawców połączył wspólny mianownik: głęboka wiara, duchowość oraz miłość do bogatej tradycji muzyki cerkiewnej. Dla licznie zgromadzonych słuchaczy wieczór był chwilą zatrzymania w codziennym biegu. Piękno modlitwy wyrażonej śpiewem pozwoliło uczestnikom na nowo odkryć głębię wielkopostnego czasu. Wydarzenie zostało zorganizowane przez Stowarzyszenie Miłośnicy Muzyki Cerkiewnej wraz ze współorganizatorami 45. Międzynarodowego Festiwalu Hajnowskie Dni Muzyki Cerkiewnej. Był to godny wstęp do majowego święta muzyki, które od lat przyciąga do Hajnówki miłośników śpiewu z całego świata. ■

Leszek Wątróbski

Fot. FB Festiwalu

Koncert Wielkopostny odbył się 15 marca w Soborze św. Trójcy i był godną zapowiedzią zbliżającego się 45. Międzynarodowego Festiwalu w Hajnówce

23 kwietnia — Dzień Książki

Międzynarodowy Dzień Książki i Praw Autorskich został ustanowiony przez UNESCO w 1995 roku, ale jego korzenie sięgają znacznie dalej. 23 kwietnia to symboliczna data śmierci dwóch literackich gigantów — Williama Szekspira i Miguela de Cervantesa.

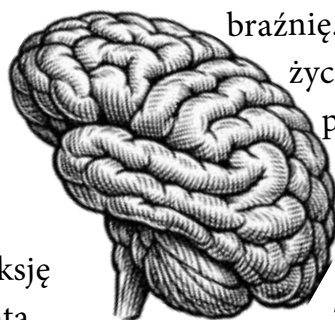
Książka i róża

Tradycją jest wręczanie bliskim prezentów w postaci róży i książki. Dzień Świętego Jerzego jest znany również jako Dzień Książek i Róż.

Czytanie jest dobre!

Książka symbolizuje przede wszystkim wiedzę, mądrość, edukację oraz kulturę. Jest nośnikiem pamięci, trwałym zapisem ludzkich myśli, a także źródłem rozwoju intelektualnego i duchowego. W kulturze i literaturze oznacza poszukiwanie prawdy, refleksję oraz drogę do poznania siebie i świata. Czytanie książek wzbogaca nasze słown-

ictwo, poprawia rozumienie i wzmacnia wyobraźnię. To książki uczą nas cennych lekcji życiowych, kształtując nasze myśli i poszerzając perspektywy. Niezależnie od tego, czy jest to fikcja, literatura faktu, czy poezja, książki pozwalają oderwać się od rzeczywistości i znaleźć ukojenie na ich kartach.

Najmłodsza autorka świata

Dorothy Straight jest powszechnie uznawana za najmłodszą autorkę wydanej książki w historii. W 1962 roku, mając zaledwie 4 lata, napisała książkę pt. „How the World Began” („Jak powstał świat”), która została opublikowana w 1964 roku.

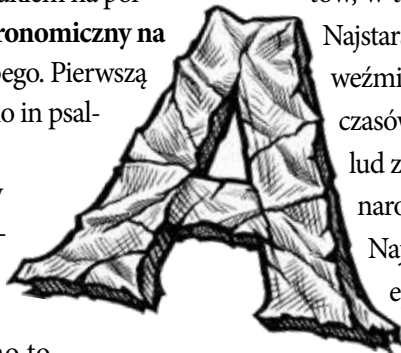
Zagadka

Wszyscy bardzo chętnie ją oglądamy.
Szeleszczą w niej kartki, gdy je przekładamy.
Na każdej stronie wiersze i obrazków wiele.
Ja jestem i ty też jesteś jej przyjacielem.

Książkowe ciekawostki

Najstarsza książka. Najstarszych drukiem na polskich ziemiach był „**Kalendarz astronomiczny na rok 1474**” autorstwa Kaspra Straubego. Pierwszą drukowaną książką była „**Explanatio in psalterium**” Jana Turrekrema.

Kto wynalazł litery? Za twórców pierwszego funkcjonalnego alfabetu uważa się ludy semickie zamieszkujące Bliski Wschód około **1800-2000 lat p.n.e.** Pismo to zostało udoskonalone przez Fenicjan, tworząc fundamenty dla większości współczesnych alfabe-

tów, w tym greckiego, łacińskiego i arabskiego.

Najstarszy język świata to język sumeryjski, jeśli pod uwagę weźmiemy źródła pisane, które zachowały się do naszych czasów. Językiem sumeryjskim posługiwali się Sumerowie, lud zamieszkujący Mezopotamię, uznawaną za miejsce narodzin pierwszej cywilizacji w historii ludzkości.

Najdłuższy wiersz na świecie. Za najdłuższy poemat epicki na świecie uważa się indyjską Mahabharatę, zawierającą około 200 tysięcy wersów. Natomiast pod względem fizycznej długości, rekord należy do francuskiego poety Patricka Hueta, który stworzył wiersz o długości **994 metrów i 10 centymetrów.**

Czy wiecie, że...

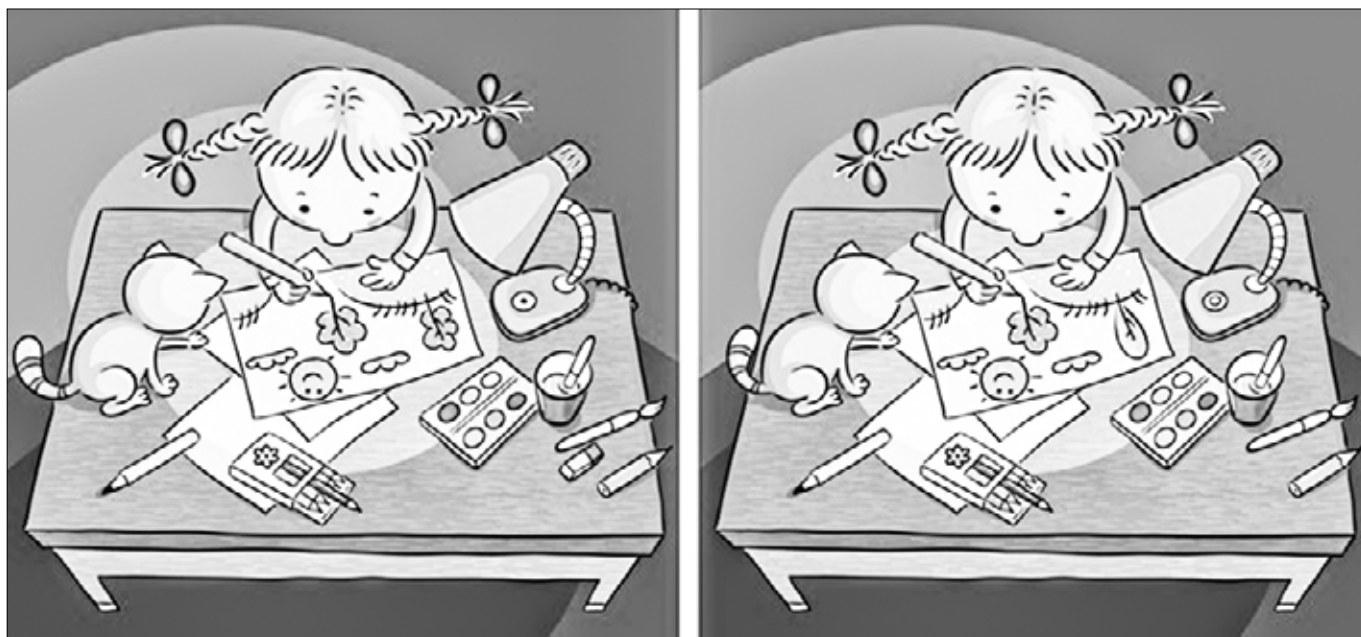
do produkcji jednej kartki papieru zużywa się aż 7 litrów wody? Natomiast, do produkcji 1 tony papieru potrzeba ok. 17 drzew!

Czy to znaczy, że z papieru trzeba zrezygnować? Otóż nie, bo produkcja energii elektrycznej, utrzymywanie internetu również pochłania ogromne ilości wody, w niektórych sektorach przewyższające zużycie całych państw! Klucz jest w umiarze we wszystkim. Czyli korzystanie tyle, ile naprawdę potrzebujemy, bez przesytu. Światowa produkcja papieru wynosi rocznie ponad 300 mln ton, a uzyskanie tak ogromnych ilości papieru bez recyklingu (zbiórki i przetworzenia) byłoby niemożliwe. Makulaturę można przetworzyć aż 7 razy, a ze zużytego papieru mogą powstać m. in.: książki, gazety, wytłaczanki, filtry do kawy, papier pakowy, opakowania tekturowe, papier toaletowy, bloki rysunkowe, chusteczki higieniczne.

Pozyskiwanie papieru z recyklingowanych odpadów jest znacznie mniej czaso- i pracochłonną metodą niż ścinanie i obróbka drzew, a co za tym idzie — jest również mniej kosztowna. **Oszczędzaj papier!**

Znajdźcie 5 różnic!

Smakowite rogaliki krucho-drożdżowe

Wiesława Lewandowska
autorka bloga kulinarnego
„Dom pefen mięty”

Najlepiej smakują z marmoladą, domowym dżemem albo galaretką, ale tak naprawdę nadzienie można dopasować do własnych upodobań. Można je podać polane lukrem, oprószone cukrem pudrem albo zupełnie bez dodatków — i tak będą pyszne.

Składniki:

• 1 kostka masła • 1/2 kg mąki pszennej • 1 jajko • 60 g drożdży świeżych • 2 łyżki cukru • 6 łyżek mleka • 1 stoik marmolady lub domowego dżemu

Wykonanie:

Mąkę przesiać do dużej miski i podzielić na dwie części — jedną odłożyć na później. Do drugiej dodać pokrojone na małe kawałki masło i posiekać całość nożem, aż powstanie drobna kruszonka. W międzyczasie przygotować zaczyn: do świeżych drożdży dodać pół łyżeczki cukru oraz letnie mleko, dokładnie wymieszać i od-

■ Fot. Freepik

stawić na kilka minut, aż drożdże zaczną pracować i lekko urosną. Gotowy zaczyn dodać do mąki z masłem i zagnieć wstępnie ciasto. Uformować kulę, zawinąć ją w czystą ściereczkę i włożyć do garnka z zimną wodą. To stara, domowa metoda — gdy ciasto wypłynie na powierzchnię, będzie gotowe do dalszej pracy.

Wyjąć ciasto z wody, dodać pozostałą mąkę, jajko oraz cukier, a następnie dokładnie wyrobić,

aż stanie się gładkie i elastyczne. Gotowe ciasto podzielić na kilka części i każdą rozwałkować na okrągły placek.

Następnie pokroić go na trójkąty, jak pizzę. Na szerszą część każdego trójkąta nałożyć odrobinę marmolady lub dżemu i zwinąć rogaliki w kierunku wierzchołka. Rogaliki ułożyć na blasze wyłożonej papierem do pieczenia. Piec w temperaturze 180°C przez około 15-20 minut, aż będą lekko złociste. Jeszcze gorące można polać lukrem lub oprószyć cukrem pudrem.

Lukier:

• 3/4 szklanki cukru pudru
• 1 łyżka soku z cytryny
• trochę przegotowanej zimnej wody

Wykonanie:

Cukier puder utrzeć z sokiem z cytryny, dodać trochę wody do odpowiedniej gęstości. ■

Klasyczna sałatka z buraków i mozzarelli

Sałatki z buraków to klasyka, która nigdy się nie nudzi — proste składniki, a efekt zawsze zachwyca. Słodcy pieczonego buraka doskonale komponuje się z kremową mozzarellą i lekko orzechowym smakiem rukoli. Dodatek chrupiących orzechów wprowadza przyjemną strukturę, a całość spaja aromatyczny sos na bazie musztardy, miodu, octu i oliwy z nutą oregano. To połączenie smaków słodkich, pikantnych i lekko kwaśnych sprawia, że sałatka staje się nie tylko pyszną przekąską, ale też pełnowartościowym posiłkiem.

Składniki:

• 2 średnie buraki (ugotowane lub upieczone) • 1 kulka mozzarelli (125 g) • garść rukoli • 2 łyżki orzechów włoskich lub laskowych • 1 łyżeczka

musztardy • 1 łyżeczka miodu • 2 łyżki oliwy • 1 łyżeczka octu balsamicznego lub jabłkowego • szczypta suszonego oregano • sól i świeżo mielony pieprz do smaku

Wykonanie:

Buraki upiec wcześniej, można też ugotować razem ze skórką,

■ Fot. autorka

obrać i pokroić w cienkie plasterki lub kostkę. Mozzarellę porwać na mniejsze kawałki lub pokroić w plasterki czy kostkę. Orzechy posiekać i lekko podprażyć na suchej patelni, aby nabrały aromatu. W małym naczyniu wymieszać oliwę, miód, musztardę, ocet i oregano, doprawić do smaku solą i pieprzem. Na talerzu ułożyć plasterki buraka, tak aby zachodziły na siebie.

Rukolę umyć, osuszyć, porwać na mniejsze kawałki i rozłożyć na burakach, następnie dodać mozzarellę. Sałatkę przed podaniem polać sosem i posypać orzechami. Sałatka najlepiej smakuje na świeżo, od razu po przygotowaniu. Można podać ją z chrupiącą bagietką lub jako dodatek do grillowanego ■

Krzyżówka

Litera po gammie Wayne, b. ang. piłkarz, trener		Sasiadka Francji		Blaga dla szpanu Jedna z elektrod		Budował piec Alfred Nobel		Krwawa zbrodnia									
13	Dziecię araba Wytłacza oliwę	3			Istota problemu		System płacy znany z muzyki	18	Duży szwindel, oszustwo								
	Potrawa ze schabu				Wśród pierwiastków	14		Nabycie czegoś	Firmowy jurysta								
	Wznożony z marmuru	... Messi, piłkarz	Młody Komorowski		Robotnik portowy		Gazowy przewód		11								
5	Część wyrażu Sprzeda napoje za bilon	Cenne futro króla	Klaus, aktor z Niemiec	7	Ląduje w koszu Butterfly u Pucciniego		Obwódka, obręb										
	Też mięso						Stop na „nerwy”	Hobby jak obłęd									
	... XVI, papież po JP II	2			Czasem jest postronna			Pola ..., gwiazda iluzjonu	Gatunek małpy								
					12												
	Sasiaduje z Litwą	Miasto w Polsce	Król Sparty, mąż Heleny		Willowe osiedle Warszawy Członek kammory				15								
					Biały, pożywny napój												
6	Postać z „Pana Tadeusza” Kraj na równiku	Dipol na dachu	Maur z dzieła Szekspira	16	Pełna kaczek, kur Pasma włosów		Konwój, straż ochronna	Łóżeczko lub komódka									
					Deser żurawinowy												
	Mniejszy od laptopa Głos słowika Rzadkie imię ż.	9			Komponował mazurki		10	Puszysty dywan lub kot	Bohaterka Emila Zoli								
					Omszony owoc	8											
	Ostry zakręt drogi górskiej	Deser na upalne dni					Wlecze się za suknią ślubną										
					Barwnie upierzony ptak				17								
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18

ROZWIĄZANIE KRZYŻÓWKI Z 16-17 KWIETNIA

Poziomo: ŁOSZAK - RZEPA - ZIARNKO - PARKA - SPORT - RODZAJ - PTASZEK - RANDKA - LEJCE - ERAZM - RACUSZEK - LISTA - SADZA - DETEKTYW - LOKATA - IDOL - ŁUCZYWO - NARADA - HOMAR - LIPSK - AMMANN - DICAPRIO - ZYDEL - MARMUR - NIWA - MARY - ELEKT - TEOLOG - ARIA - NINA

Pionowo: ROZPORA - ALDONA - IDYLLA - SIAD - NACIEK - RAPID - ZARZĄD - USTAWA - SCENKA - ARKA - KASTET - DEKALITR - KNAJPA - ZAKAŁA - ARMATA - GROS - ALEKSY - CHEMIA - PASER - AWIZO - MORMON - LEGO - ZJAZD - DYMNA - MALI - RZECZ - ZMOWA - NEURON - PAKT - KEMPA - LOREN - RYGA

Hasło: Kalendarz ogrodnika

Uśmiechnij się!

Telefon do informacji kolejowej:

– O której odjeżdża pociąg do Kowna?
– Nie wiem.
– Ale jak to? Pani pracuje w informacji, pani powinna mnie poinformować.
– Więc pana informuję, że nie wiem.
***

– A wy, ile się znacie?
– Od dziecka
– To szmat czasu!
– Dziecko ma 3 miesiące...
***

Rozmawia dwóch kolegów:

– Kiedy moja kobieta spała, wstałem i przygotowałem jej śniadanie. Tylko potem zgłódniałem, zjadłem wszystko i wróciłem do łóżka.
– To w czym problem?
– Szkoda, że się nie dowie, jaki ze mnie wspaniały mężczyzna
***

Nad Morskim Okiem siedzi stary gazda. Przechodzący turyści pozdrawiają go i pytają:

– Co tu robicie?
– Łowią pstrągi.
– Przecież nie macie wędk.
– Pstrągi łowi się na lusterko.
– W jaki sposób?
– To moja tajemnica. Ale jeśli dostanę flaszkę, to ją wam zdradzę.

Turyści wrócili do schroniska, kupili butelkę wódki i zanieśli ją gaździe. On tłumaczy:

– Wkładam lusterko do wody, a kiedy pstrąg pod pływa i zaczyna się przeglądać to ja go kamieniem i już jest mój...
– Ciekawe... A ile już tych pstrągów złowiliście?
– Jeszcze ani jednego, ale mam z pięć flaszek dziennie...
***

Informatyk otwiera drzwi a tam stoi stara kobieta ze śrubokrętem w ręce...

– O co chodzi?
– Jestem śmierć!
– ŚMIERĆ? A to, dlaczego ze śrubokrętem, a nie z kosą?
– Ja do serwera.
***

Lekarz do żony pacjenta:

– Pani mąż potrzebuje spokoju i ciszy i jeszcze raz spokoju.
– No właśnie!!! Przecież powtarzam mu to sto razy dziennie!!!

Zakaz przelotu dla Fico. Pavilionis: Amerykanie nie lubią nieudaczników

Kraje bałtyckie nie wydały zgody na przelot do Moskwy na uroczystości 9 maja dla premiera Słowacji Roberta Fico.

Antoni Radczenko

Žygimantas Pavilionis nie uważa, że Fico jest w stanie zająć miejsce Victora Orbana, ponieważ jest socjalistą, a socjaliści nie cieszą się popularnością w Waszyngtonie.

Władimir Putin tradycyjnie organizuje uroczystości 9 maja związane z zakończeniem II wojny światowej. Jednym z gości miał być premier Słowacji Robert Fico. W miniony weekend Litwa i Łotwa poinformowały, że nie dają zezwolenia na przelot do Moskwy przez swoją przestrzeń publiczną.

ZAKAZ PRZELOTU

Pierwszy na sytuację zareagował sam premier Słowacji. „Litwa i Łotwa już ogłosiły, że nie zezwolą nam polecieć do Moskwy przez swoje terytorium” — oświadczył w sobotę, 18 kwietnia, Fico.

Dzień później na przelot nie zgodziła się również Estonia. „Żaden kraj nie może wykorzystywać naszej przestrzeni powietrznej do zacieśniania więzi z Rosją w czasie, gdy Moskwa nadal łamie normy międzynarodowe i dopuszcza się agresji wobec Ukrainy i działa przeciw bezpieczeństwu całej Europy” — powiedział minister spraw zagranicznych Estonii Margus Tsahkna.

Fico nie zważając na zakaz państw bałtyckich poinformował, że na pewno znajdzie wyjście z sytuacji i będzie uczestniczył w moskiewskich uroczystościach. Fico, jako jedyny przedstawiciel Unii Europejskiej, uczestniczył w obchodach 9 maja również w roku 2025.

BRAK ZAPLECZA W USA

Zastępca przewodniczącego sejmowego Komitetu Spraw Zagranicznych Žygimantas Pa-

Fico nie ma zaplecza w Rosji lub Stanach Zjednoczonych — twierdzi Žygimantas Pavilionis Fot. Ervin Rauluševičius, ELTA

vilionis w pełni popiera decyzję państw bałtyckich.

— W obecnym kontekście sądzę, że najlepszą wiadomością jest upadek Victora Orbana. To właśnie on najbardziej sprzeciwiał się naszej wspólnej współpracy (W ramach UE — przyp. red.). Mam nadzieję, że kiedy Putin stracił swego agenta w ciele UE, to Słowacy czy Bułgarzy nie będą działali w ten sam sposób co Orban. Fico nie ma takiego zaplecza w Rosji lub Stanach Zjednoczonych, gdzie Orban miał duże poparcie Ruchu MAGA. Fico mimo wszystko jest socjalistą, a socjaliści nie są lubiani w Waszyngtonie — zauważa w rozmowie z „Kurierem Wileńskim” polityk.

PROROSYJSKA BUŁGARIA?

W niedzielę odbyły się wybory parlamentarne w Bułgarii. Zwycięzcą została partia Postępowa Bułgaria Rumena Radewa, zdobywając grubo ponad 40 proc. głosów. Radew jest uważany za polityka prorosyjskiego. W prze-

szłości sprzeciwiał się sankcjom wobec Rosji oraz wysyłaniu broni dla Ukrainy.

— Mam nadzieję, że liderzy Słowacji lub Bułgarii nie będą tak bezczelni, jak odchodzący premier Węgier. Orban zbliżył się zbyt blisko do pewnych czerwonych linii, kiedy Unia zaczęła zastanawiać się nad bardziej bolesnymi ograniczeniami względem Węgier. Sądzę, że Fico zrozumie, iż jeśli będzie sprzeciwiał się europejskiej solidarności, to poniesie odpowiednie konsekwencje — podkreśla nasz rozmówca.

Pavilionis uważa, że wielką rolę w odseparowaniu Słowacji od Rosji może odegrać polska dyplomacja.

— Polska aktywnie działa na odrodzenie współpracy w ramach Grupy Wyszehradzkiej. Za czasów Orbana ten format faktycznie był martwy. Mam nadzieję, że polskim dyplomatom uda się przekonać swych partnerów, że nie warto robić tak, jak robił Orban — dodaje poseł.

28.>>

Rozmówca zauważa, że być może wygrana opozycji na Węgrzech spowoduje, że Ameryka przestanie szukać sojuszników wśród eurosceptycznych populistów.

— Warto spojrzeć na stosunek Amerykanów do Orbana. Oni bardzo szybko o nim zapomnieli. Amerykanie zawsze stają po stronie zwycięzców. Amerykanie bardzo nie lubią nieudaczników. Orban okazał się nieudacznikiem. Być może dzięki przegranej Orbana nam uda się przekonać Waszyngton, że nie warto stawiać na europejskich nieudaczników, którzy pracują na wrogów Ameryki (domyślna współpraca z Rosją szkodząc interesom USA – przyp. aut.). Naprawdę lepszym wyjściem jest współpraca z najmocniejszymi opcjami politycznymi w Europie. Z europejską chadecją lub innymi bardziej wiarygodnymi opcjami, które są bardziej korzystne dla Ameryki i relacji transatlantycznych — dzieli się opinią Žygimantas Pavilionis.

ZARYS HISTORYCZNY

9 maja Rosja świętuje Dzień Zwycięstwa, który przypada w rocznicę zakończenia II wojny światowej. W Rosji moment podpisania ostatecznej kapitulacji III Rzeszy liczy się według czasu mo-

skiewskiego, dlatego w odróżnieniu od Europy święto odbywa się 9, a nie 8 maja. W tym dniu w Moskwie odbywa się parada wojskowa, która ma pokazywać światu rosyjską potęgę wojskową.

Przed kilkoma tygodniami pojawiła się informacja, że parada może być odwołana. Jak poinformował The Moscow Times, władze Rosji boją się, że uroczystości może zakłócić Ukraina przy pomocy broni dalekiego zasięgu. 5 kwietnia rzecznik Kremla Dmitrij Pieskow oświadczył, że obchody w Moskwie odbędą się.

Polskie Radio podało, że reżim obawia się nie tylko samego ataku, ale również jego symbolicznych konsekwencji. „Nawet ogłoszenie alarmu lotniczego nad Placem Czerwonym mogłoby podważyć wizerunek stabilności i kontroli, który rosyjskie władze starają się pokazać podczas jednego z najważniejszych dni w kalendarzu państwowym” — czytamy.

Oprócz premiera Słowacji na tegorocznych obchodach w Moskwie mają pojawić się liderzy państw Azji Środkowej oraz Białorusi. Obecni mają być też prezydenci nieuznanych Abchazji oraz Południowej Osetii. ■

TVP
WILNO

Premier Słowacji Robert Fico planuje uczestniczyć w obchodach rocznicy 9 maja w Moskwie Fot. Facebook/@RobertFico

Wilno przedłuży sezon grzewczy

W Wilnie nie dojdzie do planowanego zakończenia sezonu grzewczego. Zmiana prognoz pogody sprawiła, że samorząd rozważa jego przedłużenie jeszcze na tydzień. Decyzja ma związek z utrzymującymi się niskimi temperaturami i wysokim ryzykiem nocnych przymrozków.

Samorząd miasta Wilna wskazuje, że aktualne prognozy nie pozwalają na zakończenie ogrzewania w najbliższych dniach. Kluczowym czynnikiem jest średnia dobowa temperatura, która według przewidywań nie osiągnie wymaganych 10 stopni.

„Zgodnie z długoterminową prognozą pogody i temperatury w tym tygodniu nadal możliwe są przymrozki, a średnia dzienna temperatura prawdopodobnie nie osiągnie 10 stopni, dlatego nie planuje się zakończenia sezonu grzewczego w tym tygodniu” — powiedział agencji ELTA przedstawiciel samorządu Irmantas Kuzas.

Jeszcze niedawno scenariusz był inny. Pod koniec ubiegłego tygodnia prognozy zapowiadały ocieplenie, co mogło oznaczać zakończenie sezonu już w poniedziałek 20 kwietnia.

Poprzedni sezon grzewczy 2024-2025 w stolicy zakończył się 16 kwietnia. Obecny sezon w Wilnie rozpoczął się 30 września ubiegłego roku.

Dla porównania, sezon 2024-2025 rozpoczął się 14 października, sezon 2023-2024 — 16 października, a sezon grzewczy 2022-2023 rozpoczął się 17 października.

W przeciwieństwie do Wilna, sezon grzewczy w Kownie zakończył się w zeszły piątek.

Jak podała agencja ELTA, według danych Ministerstwa Opieki Socjalnej i Pracy (SADM) od września ubiegłego roku do lutego bieżącego roku wnioski o zwrot kosztów ogrzewania i wody złożyło 346,1 tys. mieszkańców.

Opr. J. B. na podst. ELTA

TVP

WILNO

06.30 „Info Wilno”
06.50 „Wileńszczyzna w obiektywie”
06.55 „Studio Wilno”
07.25 „Mała Urania”
07.35 „Różowy Stoń odkrywa świat”
07.50 „Jedzenie ma znaczenie”
08.15 „Ziołowa apteka”
08.30 „Perły ze spiżarni”
08.40 „Zakochoj się w Polsce”
09.05 „Wileńska Podcastownia”
09.55 „Fake czy historia?”
10.30 S. dok. „Notacje”
10.45 „Gra słów. Krzyżówka”
11.05 „Słownik polsko@polski”
11.30 „Mała Urania”
11.45 „Mody Polskie”
12.10 S. „Warto kochać”
13.00 „Info Wilno”
13.05 „Kulturalnie mówiąc”
13.30 „Panorama litewska”
13.35 „Anna Dymna spotkajmy się”
14.00 „W świątłach muzyki na bis”
14.15 „Filmoteka Małopolska” film dok.
15.00 „Rola życia”
15.25 „Raport naukowy”
15.50 „Info Wilno”
16.00 „Koronka do Miłosierdzia Bożego”
16.20 „Klan”
16.40 S. „Barwy szczęścia”
17.10 „Mała Urania”
17.25 „Info Portal”
17.35 „Strona po stronie”
17.50 „Pielgrzymi Nadziei”
18.00 S. „Blondynka”
18.45 „Eureka biblioteka”
19.00 „Info Wilno”
19.20 „Wileńszczyzna w obiektywie”
19.25 „Studio Wilno”
19.55 S. „Na sygnale”
20.20 „Zapomniał, odzyskał”
20.30 „Program

informacyjny”
20.55 „Pytanie dnia”
21.05 S. „Profilerka Jastrzę”
21.50 „Mody Polskie”
22.15 S. „M jak miłość”
23.05 „Kulturalnie mówiąc”
23.25 „Info Wilno”
23.45 „Wileńszczyzna w obiektywie”
23.50 „Studio Wilno”
00.20 „Fake czy historia?”
00.55 S. „Blondynka”
01.40 „Program informacyjny”

LRT | TV

6.00 „Hymn Republiki Litewskiej”
6.02, **6.40**, **7.07**, **3.37**, **8.07**, **8.40** „Dzień dobry Litwo”
6.30, **7.00**, **7.30**, **8.00**, **8.30** „Wiadomości”
9.00 S. „Policja kryminalna w Lipsku”
9.45 S. „Komisarz prowincjonalny”
10.35 S. „Kancelaria prawnicza”
11.25 S. „Policja berlińska”
12.15 „Zgadnij i odgadnij”
12.45 „Kto i dlaczego?”
13.15 S. dok. „Anthony Bourdain. Fragmenty nieznanego”
14.00, **15.00**, **16.00**, „Wiadomości”
14.20, **15.15** „Dzień dobry Litwo”
16.30 S. „Dzika Dolina”
17.30 S. „Zgadnij i odgadnij”
18.00 „Kto i dlaczego?”
18.30 Ważna godzina
19.30 (Nie)emigranci
20.30 Panorama
21.00 Temat dnia
21.30 Dynastie
22.30 S. „DNA”
23.15 S. „Kancelaria prawna”
00.05 Okno na władzę

6.00 S. anim.
6.30 S. anim.
Tom i Jerry

7.00 S. „Pani chłopka”
8.00 „Pierwsze randki”
9.00 S. „Świeża krew”
10.00 S. „Poważne sprawy”
11.00 S. „Odległe miasto”
12.00 „Pierwsze randki”
13.00 „Bogacz i biedaczka”
14.00 S. „Bijące serce”
15.00 S. „Leila”
16.00 Wiadomości
16.30 „Dobry wieczór, Litwo”
18.30 Wiadomości
19.20 „Sport”
19.27 „Pogoda”
19.30 „KK2”
20.00 „Detektywi muzyczni”
21.00 S. „Poważne sprawy 8”
21.30 Wiadomości
22.30 „Morderstwo na basenie” thriller
00.20 S. „Śmiertelna broń”

LRT | PLUS

6.00 „Hymn Republiki Litewskiej”
6.02 „LRT forum”
7.00 „Historie rzeczy”
8.00 „Co jest lepsze, sąsiedzie?”
8.30 „Wiara i życie”
9.00 Dzień dobry, Litwa
11.30 Sztuczna inteligencja
12.00 S. dok. „Czytanie z ruchu warg rodziny królewskiej”
12.50 Monologi
12.55 „Dziennik Riddicka”
13.25 Dajmy czadu!
14.30 Zgaduj i zgaduj
15.00 (Nie)emigranci
16.00 Kalendarz ogrodnika
16.30 1000 cudów świata.
17.30 Styl
18.30 S. „Wszystkie stworzenia duże i małe”
19.15 Spacerzy
19.40 „Królowa. Matka i Monarcha” film biograficzny
20.30 Panorama
21.00 Temat dnia
21.30 „Japoński anioł. Chiyune Su-

gihara” film fab.
22.30 „Uczucia” dramat
00.00 S. „Dzika Dolina”

6.00 „La Maistas. Italia”
7.00 „Vytaro ferma”
8.30 S. „Kobiety kłamią lepiej”
9.30 S. „Lekarka z miasteczka”
11.00 S. „Komisarz Rex”
12.00 S. „Nici duszy”
14.00 S. „Otwórz swoje serce na miłość”
15.00 „Simpsonowie”
16.00 „Wiadomości TV3”
16.27 „Pogoda TV3”
16.30 „Pomoc TV”
18.30 „Wiadomości TV3”
19.20 „Sport TV3”
19.27 „Pogoda TV3”
19.30 Gra „Codzienni mistrzowie”
21.00 S. „Umrzeć w Nidzie”
21.30 „Wieczorne wiadomości TV3”
22.20 „Sport TV3”
22.27 „Pogoda TV3”
22.30 „Conan Barbarzyńca” dramat
00.50 S. „Prawo i porządek”

6.15 „Moja kuchnia najlepsza”
7.30 „Realna mistyka”
8.30 S. „Hudson & Rex”
9.30 S. „Kod”
10.30 S. „Mentalista”
11.30 S. „CSI. Miami”
12.30 S. „FBI”
13.30 „Moja kuchnia najlepsza”
15.00 „Poniżej pokładu. Morze Śródziemne”
16.00 S. „Last Cop”
17.00 S. „Mentalista”
18.00 „Wojny sąsiedzkie”
18.30 Mistrzostwa LKL „Lietkabelis” – „Juventus”
21.00 „Zabójca” thriller
22.55 „Dzień Bastylia” thriller
00.45 S. „Hudson

& Rex”

Irytas.tv

05.00 Nowy dzień
06.00 S. „Stary”
07.30 Litwa na żywo
08.30 S. „Azja”
09.30 S. „Pani Prezydent”
10.30 S. „Mosty naszego życia”
11.30 „Nieodkryta Rosja” film dok.
12.30 Wszystko jest mierzone
13.00 Nowy dzień
14.00 S. „Stary”
15.30 Najlepszy
16.00 Reporter
16.28 Pogoda
16.30 Litwa na żywo
17.30 Życie w biznesie
18.00 Reporter
18.28 Pogoda
18.30 S. „Stary”
20.00 Reporter
20.20 S. „Mosty naszego życia”
21.25 S. „Kobiety kłamią lepiej”
22.30 Reporter
22.58 Pogoda
23.00 Litwa na żywo.
00.00 „Nieodkryta Rosja” film dok.

5.55 „Przetrawianie”
7.00 S. „911: Teksas”
8.00 S. „Kobra 11”
9.00 „Najzabawniejsze filmiki z Ameryki”
10.00 „Miasto czy wieś”
11.30 „Gordon Ramsay pod osłoną nocy”
12.30 „La Maistas”
13.00 S. „Cień winy”
14.00 S. „Kobra 11”
15.00 „Rzucamy monetą”
16.25 „Przetrawianie”
18.00 S. „Walker, Teksaski Ranger”
19.00 S. „Nieznajomi”
20.00 „Najzabawniejsze filmiki z Ameryki”
21.00 „Mamuški rządzą” dramat
22.00 „Zimne światło dnia” dramat
23.50 „Rzucamy monetą”

6.00 S. „Cena kochania Ciebie”
7.00 S. „Zakazany owoc”
8.00 S. „Niewidoma”
9.00 S. „Prawdziwe gospodynie domowe z Beverly Hills”
10.00 S. „Trochę słońca”
11.00 S. „Straż Przybrzeżna”
12.00 S. „Lucifer”
13.00 S. „Prawo i porządek”
14.00 S. „Kryminalne umysły”
15.00 S. „Anupamaa”
15.35 S. „Mangal Lakshmi”
16.30 S. „Niewidoma”
18.00 S. „Prawdziwe gospodynie domowe z Beverly Hills”
19.00 S. „Lucifer”
20.00 S. „Prawo i porządek”
21.00 S. „Ridley. Ogród Spokoju”
22.50 S. „Kryminalne umysły”
23.50 S. „Zbrodnie bałtyckie. Plama”

06.10 „Wykrywacz kłamstw”
06.30 „Pytanie dnia”
06.50 „Reporterzy”
07.00 „Okno na Świat”
07.25 S. „Akacja 38”
08.00 „Transmisja Mszy Świętej z Sanktuarium Matki Bożej na Jasnej Górze”
08.30 „Kościół z bliska”
09.00 „Serwis Info”
09.20 S. „Za raz wracam”
10.00 S. „Ranczo”
11.00 S. „Komisarz Alex”
12.00 S. „Ojciec Mateusz”
13.00 Serwis Info
13.10 „Agrobiznes”
13.35 To się opłaca
13.50 „Dzika Szkocja”
15.00 S. „Złoty chłopak”

16.00 „Serwis Info”
16.15 „Reporterzy”
16.35 „Gra słów. Krzyżówka”
17.05 S. „Dziedzictwo”
18.00 „Teleexpress”
18.25 „Jaka to melodia?”
18.55 „Klan”
19.20 S. „Za raz wracam”
19.55 S. „Akacja 38”
20.30 „Program informacyjny 19.30”
20.55 „Pytanie dnia”
21.30 „Omnibus szybcy i mądrzy”
22.20 „Przysięga Ireny”
00.30 „Pluton” dramat

08.00 „Tamte lata, tamte dni”
08.40 S. dok. „Podróż z historią”
09.15 „WTEM”
09.25 „Porozmawiajmy szczerze”
10.00 „Tygodnik Kulturalny”
10.55 S. „Na kłopoty... Bednarski”
12.10 „Doktor Murek” dramat
13.55 „Wszystko powiem Lilce!” film fab.
15.15 „Andrzej Seweryn aktor” film dok.
16.20 „Cesarские cięcie” komedia
18.00 S. „Na kłopoty... Bednarski”
19.00 „Dobre strony”
19.30 „Informacje kulturalne”
19.50 S. dok. „Reżyserzy”
20.35 „WTEM”
20.40 „Andrzej Wajda Notatki”
21.00 „Różyczka 2” dramat
22.55 S. „Przygody Sherlocka Holmesa”
00.00 „Hala odlotów”

07.00 „Panorama”
07.30 „Spotkajmy się”
08.00 „Rączka gotuje”
08.30 „Pytanie

na śniadanie”
12.35 „Opowieści z Greenpointu”
12.50 „Przepis dnia”
13.00 „Serwis Info”
13.10 S. „Komisarz Alex”
14.05 S. „Ranczo”
15.00 „Kod bezpieczeństwa”
15.30 „Moda na język polski”
16.00 Serwis Info
16.10 „Fajna Polska”
17.00 S. „Za raz wracam”
17.30 S. „Barwy szczęścia”
18.00 Teleexpress
18.20 Gra słów. Krzyżówka
18.50 Teleexpress Extra
19.15 „Okno na Wschód”
19.45 „Panorama”
20.20 Polacy Światu
20.30 Program informacyjny 19.30
20.55 Pytanie dnia
21.25 S. „Strażacy”
22.20 S. „Ojciec Mateusz”
23.15 „Tischner” film dok.
00.15 Panorama

07.25 „Był taki dzień”
07.27 „Wykrywacz kłamstw”
07.45 „ROK 1981. Kalendarium”
07.50 „Budowniczość świata”
08.05 S. dok. „Ludzie i maszyny”
09.30 S. „Cztery pancerni i pies”
10.25 „Polska z bocznej drogi”
10.40 S. dok. „Tajemnice kulturowych seriali”
11.25 „Flesz historii”
11.45 „Był taki dzień”
11.50 „Doktor-ka” film fab.
12.45 „Kłątwa góry. Śladami pierwszych zdobywców” film dok.
13.50 „Opowieści dziewczęce” film dok.
14.50 „Ex Libris”
15.10 S. „Królowie”
15.35 S. „Cztery

pancerni i pies”
16.35 „Był taki dzień”
16.40 S. dok. „Polskie 100 lat”
17.05 S. dok. „Sensacje XX wieku”
17.30 „Sensacje XX wieku”
18.15 S. dok. „Sensacje XX wieku”
18.40 S. „Czas honoru”
19.25 „Szlakiem miejsc niezwykłych”
19.45 „Historia Polski Warszawa: miasto podzielone” film dok.
20.50 S. „Królowie”
21.15 S. dok. „Galeria Widmo”
21.25 S. „Zatoka szpiegów”
22.10 „Rok 1966” film dok.
22.40 S. dok. „Nieznana wojna na Północy”
23.30 „Milenium kontra Tysiąclecie” film dok.
00.20 S. dok. „Sensacje XX wieku”

01.00 Słowo życia
01.05 Świat w obrazach
01.10 Informacje dnia
01.30 Spotkanie Rodziny Radia Maryja
04.00 Informacje dnia
04.20 Różaniec
04.50 Mysłąc Ojczyzna
05.00 Apel Jasnogórski
05.20 Informacje dnia
05.40 Polski Punkt Widzenia
06.00 Muzeum Papiernictwa
06.50 Lotte małopolska Inka wczoraj i dzisiaj
07.55 Kamienie wolać będą
08.55 Poczet Wielkich Polaków
09.00 Informacje dnia
09.15 Polski Punkt Widzenia
09.35 Podhalański Ogień
10.00 Papież Polak do Rodaków
10.25 Słowo życia
10.30 Święty na każdy dzień
10.35 Polska Fatima
11.00 Informacje dnia
11.15 Jak my to widzimy z daleka widać lepiej
11.45 Zew natury
12.00 Mocni w Wierze
12.35 Słowo życia
12.40 Ma się rozumieć
12.50 Święty na każdy dzień
13.00 Regina Coeli
13.03 Informacje dnia
13.20 Kocham życie
14.05 W sądeckiej krainie
14.30 Msza święta z Jasnej Góry
15.20 Muzyczne chwile
15.30 Podobni do ewangelicznego siewcy
16.00 Lasy bagienne
16.50 Ma się rozumieć
17.00 Informacje dnia
17.10 Jestem mamą
17.25 Przyroda w Obiektywie
17.40 Zdrowie z Bożej Apteki
18.00 Wierzę w Boga
18.30 Rajd Katyński
18.55 Poczet Wielkich Polaków
19.00 Regina Coeli
19.05 Informacje dnia
19.15 Rozmowy niedokończone
20.25 Święty na każdy dzień
20.30 Każdy małuch to potrafi
20.45 Modlitwa z telefonicznym udziałem dzieci
21.00 Informacje dnia
21.20 Różaniec
21.50 Mysłąc Ojczyzna
22.00 Apel Jasnogórski
22.20 Informacje dnia
22.40 Polski Punkt Widzenia
23.00 Stella

7.00 „Mistrzowie samochodów”
10.00 „Stare dobre rzeczy”
12.00 „Łowcy staroci”
14.00 „Remonty gospodarstw”
18.00 „Inny garaż”
19.00 „Jak to jest zrobione?”
21.00 „Gorączka złota”
23.00 „Zapomniane i porzucone”

TVP

WILNO

06.30 „Info Wilno”
06.50 „Wileńszczyzna w obiektywie”
06.55 „Studio Wilno”
07.25 „Zwierzaki Czytali”
07.40 „Cześć, czy mogą Cię zjeść?”
07.50 „eMOCje”
08.15 „Super Gary. Gotuj z Bosacką!”
08.40 S. dok. „Dzika Polska”
09.05 „Kulturalnie mówiąc”
09.25 „Jesteśmy stąd”
09.35 „Eureka biblioteka!”
09.45 „Fake czy historia?”
10.20 „Zaginione? Ocalone? Historie zawodów różnych”
10.45 „Gra słów. Krzyżówka”
11.05 „Słownik polsko@polski”
11.30 „Zwierzaki Czytali”
11.45 „Mody Polskie”
12.10 S. „M jak miłość”
13.00 „Info Wilno”
13.05 „Weterynarze z sercem”
13.30 „Szansa na sukces”
14.25 „Kazimierz Pułaski bohater dwóch narodów” film dok.
15.25 „Jak to działa”
15.50 „Info Wilno”
16.00 „Koronka do Miłosierdzia Bożego”
16.20 „Klan”
16.40 S. „Barwy szczęścia”
17.10 „Zwierzaki Czytali”
17.25 „Info Portal”
17.35 „Tygiel”
18.00 S. „Osiecka”
18.45 „Niepojęte”
19.00 „Info Wilno”
19.20 „Wileńszczyzna w obiektywie”
19.25 „Studio Wilno”
19.55 S. „Na sygnale”
20.20 „Zapomniani, odzyskani”
20.30 „Program informacyjny”
20.55 „Pytanie dnia”

21.05 S. „Stulecie Winnych”
21.50 „Mody Polskie”
22.15 S. „M jak miłość”
23.05 „Weterynarze z sercem”
23.25 „Info Wilno”
23.45 „Wileńszczyzna w obiektywie”
23.50 „Studio Wilno”
00.20 „Fake czy historia?”
00.55 „Pozyteczni.pl”

LRT | TV

6.00 „Hymn Republiki Litewskiej”
6.02, 6.40, 7.07, 3.37, 8.07, 8.40 „Dzień dobry Litwo”
6.30, 7.00, 7.30, 8.00, 8.30 „Wiadomości”
9.00 S. „Detektywi alpejscy”
9.45 S. „Komisarz prowincjonalny”
10.35 S. „Kancelaria prawna”
11.25 S. „Policja berlińska”
12.15 „Zgadnij i odgadnij”
12.45 „Kto i dlaczego?”
13.15 S. dok. „Anthony Bourdain. Fragmenty nieznanego”
14.00, 15.00, 16.00, „Wiadomości”
14.20, 15.15 „Dzień dobry Litwo”
16.30 S. „Dzika Dolina”
17.30 S. „Zgadnij i odgadnij”
18.00 „Kto i dlaczego?”
18.30 Wiadomości
19.30 Dziki świat Eglé.
20.30 Panorama
21.00 Temat dnia
21.30 Litwa mówi
22.30 S. „DNA”
23.15 S. „Kancelaria prawnicza”
00.05 Witaj! Program o zdrowiu

6.00 S. anim.
6.30 S. anim. „Tom i Jerry”
7.00 S. „Pani chłopka”
8.00 „Pierwsze randki”
9.00 S. „Świeża krew”
10.00 S. „Poważ-

ne sprawy”
11.00 S. „Odległe miasto”
12.00 „Pierwsze randki”
13.00 „Bogacz i biedaczka”
14.00 S. „Bijące serce”
15.00 S. „Leila”
16.00 Wiadomości
16.30 „Dobry wieczór, Litwo”
18.30 Wiadomości
19.20 „Sport”
19.27 „Pogoda”
19.30 „KK2”
20.00 „Szeszkinia 20”
21.00 S. „Poważne sprawy 8”
21.30 Wiadomości
22.30 „Bez śladu” thriller
00.50 S. „Śmiertelna broń”

LRT | PLUS

6.00 „Hymn Republiki Litewskiej”
6.02 „Dynastie”
7.00 „(Nie)emigranci”
8.00 „Pogoń. Vytis”
8.30 „Droga”
9.00 Dzień dobry, Litwo
11.30 „Anatomia architektury”
12.00 „Królowa. Matka i Monarcha” film dok.
12.50 LRT PLUS scena
13.00 Opera
15.10 (Nie)emigranci
16.00 Notatki przyrodnika
16.30 1000 cudów świata
17.30 Litwin w sercu
18.30 S. „Wszystkie stworzenia duże i małe”
19.15 Euromaxx
19.30 „Pałac św. Jakuba. Sekrety królewskiej siedziby” film dok.
20.30 Panorama
21.00 Temat dnia
21.30 Monologi
21.35 Koncert
00.00 S. „Dzika Dolina”

6.00 „Zagroda marzeń”
7.00 Gra „Codzieni mistrzowie”
8.30 S. „Kobiety kłamią lepiej”
9.30 S. „Lekarka

z miasteczka”
11.00 S. „Komisarz Rex”
12.00 S. „Nici duszy”
14.00 S. „Otwórz swoje serce na miłość”
15.00 „Simpsonowie”
16.00 „Wiadomości TV3”
16.27 „Pogoda TV3”
16.30 „Pomoc TV”
18.30 „Wiadomości TV3”
19.20 „Sport TV3”
19.27 „Pogoda TV3”
19.30 „Show dobrego wieczoru”
21.00 S. „Umrzec w Nidzie”
21.30 „Wieczorne wiadomości TV3”
22.20 „Sport TV3”
22.27 „Pogoda TV3”
22.30 „Dziewczyna mojego kumpla” komedia
00.40 S. „Prawo i porządek”

6.15 „Moja kuchnia najlepsza”
7.30 „Realna mistyka”
8.30 S. „Hudson & Rex”
9.30 S. „Kod”
10.30 S. „Mentalista”
11.30 S. „CSI. Miami”
12.30 S. „FBI”
13.30 „Moja kuchnia najlepsza”
15.00 „Poniżej pokładu. Morze Śródziemne”
16.00 S. „Last Cop”
17.00 S. „Mentalista”
18.00 S. „CSI. Miami”
19.00 S. „S.W.A.T.”
20.00 „911”
21.00 „Powódź” film fab.
22.55 „Zabójca” thriller
00.50 S. „S.W.A.T.”

Irytas.tv

05.00 Nowy dzień
06.00 S. „Stary”
07.30 Litwa na żywo
08.30 „Azja” Film dok.
9.30 „Pani Prezydent” film dok.
10.30 „Mosty naszego życia” film dok.
11.30 „Nieodkryta

Rosja” film dok.
12.30 Anatomia mieszkania
13.00 Nowy dzień
14.00 S. „Stary”
15.30 „Urodzeni pod szczęśliwą gwiazdą”
16.00 Reporter
16.28 Pogoda
16.30 Litwa na żywo.
17.30 Pyszne życie
18.00 Reporter
18.28 Pogoda
18.30 S. „Stary”
20.00 Reporter
20.20 „Mosty naszego życia” film dok.
21.25 S. „Pani Prezydent”
22.30 Reporter
23.00 Litwa na żywo
00.00 „Nieodkryta Rosja” film dok.

5.30 „Przetrwanie”
7.00 S. „Walker, Teksaski Ranger”
8.00 S. „Kobra 11”
9.00 „Najzabawniejsze filmiki z Ameryki”
10.00 „Miasto czy wieś”
11.30 „Gordon Ramsay pod osłoną nocy”
12.30 „La Maistas”
13.00 S. „Cień winy”
14.00 S. „Kobra 11”
15.00 „Rzucajmy monetę”
16.30 „Przetrwanie. Australia”
18.00 S. „Walker, Teksaski Ranger”
19.00 „Niekochani”
20.00 „Najzabawniejsze filmiki z Ameryki”
21.00 „Mamuški rządzą” dramat
22.00 „Najemnik” thriller
00.05 „Rzucajmy monetę”

6.00 S. „Cena kochania Ciebie”
7.00 S. „Zakazany owoc”
8.00 S. „Niewidoma”
9.00 S. „Prawdziwe gospodynie domowe z Beverly Hills”

10.00 S. „Trochę słońca”
11.00 S. „Straż Przybrzeżna”
12.00 S. S. „Lucifer”
13.00 S. „Prawo i porządek”
14.00 S. „Kryminalne umysły”
15.00 S. „Anupamaa”
15.35 S. „Mangal Lakshmi”
16.30 S. „Niewidoma”
18.00 S. „Prawdziwe gospodynie domowe z Beverly Hills”
19.00 S. „Lucifer”
20.00 S. „Prawo i porządek”
21.00 S. „Ridley. Gościnnosc”
22.50 S. „Kryminalne umysły”
23.50 S. „Ridley. Ogród Spokoju”

06.10 „Wykrywacz kłamstw”
06.30 „Pytanie dnia”
06.50 „Reporterzy”
07.00 „Okno na Świat”
07.20 S. „Akacyjowa 38”
08.00 „Transmisja Mszy Świętej z Sanktuarium Matki Bożej na Jasnej Górze”
08.30 „Rodzina (nie od) święta”
09.00 „Serwis Info”
09.20 „Zaraz wracam”
09.55 S. „Ranczo”
11.00 S. „Komisarz Alex”
12.00 S. „Ojciec Mateusz”
13.00 Serwis Info
13.10 „Agrobiznes”
13.35 „Magazyn Rolniczy”
13.50 „Dzika Szkocja”
15.00 S. „Złoty chłopak”
16.00 „Serwis Info”
16.15 „Reporterzy”
16.35 „Gra słów. Krzyżówka”
17.05 S. „Dziedzictwo”
18.00 „Teleexpress”
18.25 „Jaka to melodia?”
18.55 „Klan”
19.20 S. „Zaraz wracam”
19.55 S. „Akacyjowa 38”

20.30 „Program informacyjny 19.30”
20.55 „Pytanie dnia”
21.30 „Omnibus szybcy i mądrzy”
22.20 „Nieobliczalny” film fab.
00.05 „Andrzej Wajda Wesele” dramat

08.00 „Tamte lata, tamte dni”
08.40 S. dok. „Podróże z historią”
09.15 „WTEM”
09.25 „Porozmawiajmy szczerze”
10.00 „Tygodnik Kulturalny”
10.55 S. „Na kłopoty... Bednarski”
12.10 „Doktor Murek” dramat
13.55 „Wszystko powiem Lilce!” film fab.
15.15 „Andrzej Seweryn aktor” film dok.
16.20 „Cesarские cięcie” komedia
18.00 S. „Na kłopoty... Bednarski”
19.00 „Dobre strony”
19.30 „Informacje kulturalne”
19.50 S. dok. „Reżyserzy”
20.35 „WTEM”
20.40 „Andrzej Wajda Notatki”
21.00 „Różyczka 2” dramat
22.55 S. „Przygody Sherlocka Holmesa”
00.00 „Hala odlotów”

07.00 „Panorama”
07.30 „Przyrodnik na tropie”
08.00 „Okrasa łamie przepisy”
08.30 „Pytanie na śniadanie”
12.35 „Wynalazki na medal”
12.50 „Przepis dnia”
13.00 Serwis Info
13.10 S. „Strażacy”
14.05 S. „Tajemnica Enigmy”
15.00 „Nasze Hollywo-

od, czyli początki kina w Polsce” film dok.
16.00 Serwis Info
16.10 „Zakochaj się w Polsce”
16.35 „Zaginione? Ocalone? Historie zawodów różnych”
17.00 S. „Zaraz wracam”
17.30 S. „Barwy szczęścia”
18.00 Teleexpress
18.20 „Gra słów. Krzyżówka”
18.50 Teleexpress Extra
19.15 „Emigracja. Słowa nie znają granic”
19.45 Panorama
20.20 „Polacy Światu”
20.30 „Program informacyjny 19.30”
20.55 Pytanie dnia
21.25 S. „U Pana Boga w ogródku”
23.15 „Rozmowy (nie)wygodne”
00.15 „Panorama”

07.20 „Był taki dzień”
07.25 „Wykrywacz kłamstw”
07.40 „W kotle historii”
09.00 S. „Cztery pancerni i pies”
10.05 „Bareizm” film dok.
11.05 „W imię prawdy” film dok.
11.55 „Było, nie minęło”
12.20 S. dok. „Towarzysze sekretarze oraz inni dygnitarze”
12.45 „Był taki dzień”
12.49 S. dok. „Wszystkie kolory świata”
13.40 „Pałace i rezydencje Lubelszczyzny”
13.55 S. dok. „Nieznana wojna na Północy”
14.45 „Rok 1966” film dok.
15.15 S. „Królowie”
15.40 S. „Cztery pancerni i pies”
16.35 „Poczet Wielkich Hetmanów”
17.00 „Sensacje XX wieku”
18.35 S. „Czas honoru”
19.20 „Koło historii”
19.45 S. dok. „Encyklopedia II woj-

ny światowej”
20.05 „Fake czy historia?”
20.40 „Ex Libris”
21.00 S. „Królowie”
21.25 S. „Zatoka szpiegów”
22.10 „Świadkowie czasu”
22.25 „Tadeusz Romer. Misja niemożliwa” film dok.
23.20 „Pakistan, nasz najlepszy wróg” film dok.
00.05 „Wyrwani z katowni Podhala” film dok.

00.00 Listy nadziei
01.00 Słowo życia
01.05 Świat w obrazach
01.10 Informacje dnia
01.30 Rajd Katyński
01.55 Poczet Wielkich Polaków
02.00 Regina Coeli
02.05 Ma się rozumieć
02.15 Rozmowy niedokończone
03.25 Święty na każdy dzień
03.30 Każdy ma-luch to potrafi
03.45 Modlitwa z telefonicznym udziałem dzieci
04.00 Informacje dnia
04.20 Różaniec
04.50 Myśląc Ojczyzna
05.00 Apel Jasnogórski
05.20 Informacje dnia
05.40 Polski Punkt Widzenia
06.00 Myśląc Historia
06.10 Odnaleźć siebie
06.20 Jestem mamą
06.35 Odpowiedzialni za Kościół
07.00 János Esterházy. Niewymazana historia
08.00 Walka o życie
08.35 Zdrowie z Bożej Apteki
08.55 Poczet Wielkich Polaków
09.00 Informacje dnia
09.15 Polski Punkt Widzenia
09.35 Każdy ma-luch to potrafi
09.50 Słowo życia
10.00 Mocni

Jego mocą
10.30 Sanktuario polskie
10.50 Święty na każdy dzień
11.00 Audycja Generalna Ojca Świętego Leona XIV z Watykanu
12.00 Muzyczne chwile
12.10 Mateczniki Polskość
12.25 Jestem mamą
12.40 Myśląc Historia
12.50 Odnaleźć siebie
13.00 Regina Coeli
13.03 Informacje dnia
13.20 Przepraszam za marzenia
14.00 Życiu powiedzmy TAK
14.30 Msza święta z Jasnej Góry
15.20 Muzyczne chwile
15.30 Stanisław Kulon świadek Sybiru
16.00 Moja wyspa wiary
16.50 Ma się rozumieć
17.00 Informacje dnia
17.10 Na zdrowie
17.30 Ojcowie Niepodległości
18.00 Po stronie prawdy
18.55 Poczet Wielkich Polaków
19.00 Regina Coeli
19.05 Informacje dnia
19.15 Rozmowy niedokończone
20.20 Odnaleźć siebie
20.30 Bóg z nami
21.00 Informacje dnia
21.20 Różaniec
21.50 Myśląc Ojczyzna
22.00 Apel Jasnogórski
22.20 Informacje dnia
22.40 Polski Punkt Widzenia
23.00 Przetrawiliśmy
23.30 Czarny sufit

7.00 „Mistrzowie samochodów”
10.30 „Aukcje zagubionego bagażu”
12.00 „Łowcy staroci”
18.00 „Inny garaż”
19.00 „Jak to jest zrobione?”
21.00 „Samochód marzeń”
23.00 „Zapomnia- nie i porzucone”

Wystawa prac malarskich uczniów Szkoły Sztuk Pięknych w Rudominie, stworzonych przy akompaniamencie muzyki skrzypcowej

Wiosna brzmi kolorami i skrzypcami

WYSTAWA JUŻ OTWARTA

ZAPRASZAMY DO ZWIEDZANIA W
DNI ROBOCZE CODZIENNIE
OD 09:00 DO 17:00.

W CENTRUM
KULTURY W
RUDOMINIE

UL. VIENIAUS 2, RUDAMINA

ZAMKNIĘCIE WYSTAWY Z
KONCERTEM ODBĘDZIE
SIĘ
28 KWIEŃNIA
O GODZ. 18:00

KUPNO

Kupię las. Rozliczam się od razu.

Tel. +370 686 03 070

Sprzedajcie las drogo i bez pośredników.

Tel. +370 659 57 721

SPRZEDAŻ

Sprzedajemy dachy, ogrodzenia i inne materiały budowlane w przystępnej cenie

Tel. +370 603 63 636

Skupujemy różnego rodzaju lasy, mogą być młode lub wycięte.

Tel. +37066685855

Sprzedam kamienie polne. Materiał może służyć do budowy ogrodzeń, alejek, tarasów, palenisk, kwietników, na podmurówki i in. Załadunek oraz transport we własnym zakresie. Cena 20 euro/tona.

Tel.+37060018083(Leon)

Żłobek-Przedszkole "Kasztan" serdecznie zaprasza wszystkie młode rodziny wychowujące dzieci od roku do 6 lat!

Moją państwo nas odwiedzić osobiście:

- zwiedzić przedszkole,
- poznać kadrę pedagogiczną, pracujących specjalistów,
- podzielić się własnymi przemyśleniami,
- zadać nurtujące Was pytania.

Jesteśmy trójjęzycznym przedszkolem.

Od września wdramy dwujęzyczność (intensywne poznanie języka państwowego, a też w poszczególnych grupach wiekowych – angielskiego).

Do spotkania w Kasztanie!

Sprzedaj las

(do 16 000 €
za hektar)

DROGO

Konsultacja i wycena bezpłatna!

+370 659 99929

KUPOJEMY LASY

DOJRZAŁE, MŁODE,
NA DREWNO, PORĘBY,
ZIEMIĘ, ZAGRODY
W CAŁEJ LITWIE
TEL. 0 676 41 155

**KURIER
WILEŃSKI****DZIAŁ REKLAMY I OGŁOSZEŃ**

Vilnius, Birbynių 4A, 2 piętro, 12 gabinet,
tel. +370 5 260 84 44, e-mail: reklama@kurierwileński.lt

Zapraszamy w godz. 8.00 - 16.30 (w dniach pracy)

WARSZTATY TWORZENIA MYDEŁEK
PACHNĄCY PREZENT
DLA MAMY

29 KWIETNIA
GODZ. 18.00

Cena warsztatów:
dla dorosłych - 10 €
dla dzieci (do 18 lat) - 7 €

Największa kolonia pszczół na cmentarzu w USA

Cmentarz, który zazwyczaj kojarzy się ze spokojem i ciszą, okazał się skrywać tętniące życiem podziemne królestwo. Naukowcy z Uniwersytetu Cornella zidentyfikowali w Ithaca (stan Nowy Jork) jedną z największych znanych kolonii pszczół gniazdujących w ziemi. Szacuje się, że na powierzchni ok. 6 tys. mkw. żyje ponad 5,5 mln osobników gatunku *Andrena regularis*. Pszczoły te występują w Ameryce Północnej, a w Polsce znane są pod nazwą pszczo-linka regularna.

Odkrycia dokonano w 2022 r., kiedy pracownik uniwersytecki zauważył nietypowo dużą liczbę pszczół podczas spaceru po cmentarzu.

Fot. Freepik

Najstarsza „stacja benzynowa”, która była... apteką

Na przełomie XIX wieku samochody były zupełnie nowym wynalazkiem, a infrastruktura związana z ich eksploatacją praktycznie nie istniała. Benzyna i inne paliwa dostępne były wyłącznie w aptekach, drogeriach czy sklepach kolonialnych. Za pierwszą na świecie „stację benzynową” uznaje się aptekę miejską w Wiesloch w Badenii, gdzie Bertha Benz podczas swojej historycznej podróży w sierpniu 1888 r. kupiła ligroin, czyli lekką benzynę. Wówczas do tankowania używano zwykłych butelek. W tamtych czasach ligroin wykorzystywany był głównie do czyszczenia, jednak okazało się, że świetnie nadaje się również do napędzania silnika. To właśnie Bertha Benz, żona wynalazcy samochodu Carla Benz, odbyła pierwszą długodystansową podróż samochodem na trasie liczącej ponad 100 km. Wyruszyła z synami z Mannheim do Pforzheim, by udowodnić, że pojazd jej męża nadaje się do codziennego użytku.

Prehistoryczny wąż, który połykał krokodyle

Titanoboa był prawdziwym postrachem prehistorycznych rzek i mokradeł. Ten gigantyczny wąż polował głównie w wodzie. Jego menu było imponujące — od ogromnych ryb tarponów, wielkich jak współczesne rekiny, po krokodyle osiągające nawet 7 m długości. Titanoboa był dusicielem — oplatał swoje ofiary potężnym ciałem, a następnie połykał je w całości. Współcześnie tak wielkie węże już nie występują. Najdłuższe są pytony siatkowe, które potrafią mierzyć nawet 9 m. Natomiast najcięższym wężem na świecie jest anakonda zielona. Dojrzała samica może ważyć nawet 250 kg.

Fot. Freepik

Fotomigawka

Media społecznościowe prawie doprowadziły do śmierci młodzieżowych subkultur... ale w sąsiedniej Polsce punki jeszcze żyją! Fot. Apolinary Klonowski